

YEREL DEMOKRASİ ve KENT YÖNETİMİ

Bülent KAR

Bülent KAR

Avukat Bülent KAR; 08.09.1960 Yılında Manisa'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Manisa'da tamamladı. 1983 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. Staj ve askerlik sonrası 1987 yılında serbest Avukat olarak çalışmaya başladı.

28.03.2004 tarihinde yapılan mahalli seçimlerde Belediye Başkanı oldu. Evli ve 2 çocuk babasıdır.

**YEREL DEMOKRASİ ve
KENT YÖNETİMİ**

**BÜLENT
KAR**

Eser Adı : Yerel Demokrasi ve Kent Yönetimi
Dizi Editörü : Hulusi ŞENTÜRK

**Yayına Hazırlık &
Dizgi-Tasarım** : OKUTAN YAYINCILIK
Serhat AKKUŞ
Ayşe ŞENTÜRK
0.216.491.63.33

Telif Hakları : Plato Danışmanlık Eğitim AŞ.

**Yerel Siyaset Dergisi' nin ücretsiz ekidir.
www.yerelsiyaset.com**

- Sunuř -

Ülkemizde belediyecilik 130 yılı aşkın bir deneyime sahiptir. Yerel halkın, yerel nitelikli ortak ihtiyaçlarını karşılamakla görevli kamu tüzel kişilikleri olan belediyeler, onca görev ve sorumluluklarına karşılık dar imkanlarla hizmet sunma gayretindedirler. Çoğu zaman kontrolsüz iç göçün de neden olduğu çarpık yapılaşmanın getirdiği zorluklar ve diğer yandan ise yaşam standartları ve teknolojinin gelişimi ile artan ve çeşitlenen taleplerin baskısı belediyelerimizi sürekli yeni açılımlara sevk etmektedir.

Belediyeler demokrasinin okulu olarak görölmektedir. Çünkü, belediye başkanlıkları ve belediye meclis üyelikleri sebebi ile çok sayıda kişi aday olarak seçimlere girmekte ve böylece demokratik kültürün gelişimine katkı sağlamaktadır. Diğer yandan ise, belediyeler halka yakın kamu kuruluşları olduğu için yaptıkları sürekli yöre halkının gözetimi altında olmaktadır. Bu da denetim ve katılım için merkezi idarelere göre belediyeleri daha avantajlı kılmaktadır.

Ülkemizde genel siyasetle uğraşanların da yerel siyasetle uğraşanların da yazmakla arasının iyi olduğu söylenemez. Zaten az okuyan bir toplum olduğumuz için yazanımız da çok azdır. Oysa, özellikle uygulamanın başında olan kişilerin bilgilerini, deneyimlerini, düşüncelerini yazmaları kurumsal

yapıların ve bu yapılarda siyasanın gelişimine olumlu katkı sağlayacaktır.

Manisa Belediyesi Başkanı olarak görev yapan ve aynı zamanda Ege Belediyeler Birliği Başkanı da olan **Avukat Bülent Kar**, **Yerel Siyaset** dergimizin ilk sayısından beri bizlerle birlikte oldu. Yerel siyasetin gelişmesi bağlamında düşüncelerini ve uygulamalarını okuyucularımızla paylaştı. Hukukçu kişiliği ve uygulayıcı kişiliğinin ahenkli uyumundan kaynaklanan yazıları sadece tecrübe aktarımı olarak kalmadı, aynı zamanda konuların teorik çerçevesinin oluşumuna da katkı sağladı.

Sayın **Kar**'ın **Yerel Siyaset** dergisinde yayınlanan yazılarının derlemesinden oluşan bu kitabın, ülkemizde zaten çok kısıtlı olan yerel siyaset alanındaki literatürün gelişmesine katkı sağlayacağını umut etmekteyiz.

Kar, yazılarında yerel yönetim alanında gelişmelerin sağlıklı olarak gerçekleşmesi için gerekli yasal düzenlemeleri dile getirirken, bazen de yasal düzenlemelerin tek başına yeterli olamayacağını, toplumsal kültürün de bu gelişmelere paralel bir seyir takip etmesi gerektiğini dile getirmektedir. Kendisi de bir belediye başkanı olarak bunun zorluklarını yaşayan biridir. Derginin Nisan 2007 sayısında yayınlanan "**Kentsel Gelişimde Yeni Açılımlar**" isimli yazısında "*Gelin; linç meraklılarına alkış tutacağımıza, bu vatan için, bu toprak için, bu millet için, gelecek nesillerimiz için, taş üstüne taş koyanları alkışlayalım*" diyerek samimi bir üslupla yaşananlara sitemini ifade etmektedir.

Manisa Belediye Başkanı olarak yerelde çok değerli hizmetler sunan ve kişiliği ile da yakından tanıyanların takdirlerini kazanan sayın **Kar**'ın bundan sonra da düşüncelerini, hayallerini, birikimlerini ve tecrübelerini bizlerle paylaşmasını umut ediyor, güzelden daha güzele ulaşma yolculuğumuzda katkı veren herkese teşekkür ediyoruz.

Hulusi Şentürk

- İÇİNDEKİLER -

YEREL DEMOKRASİ İÇİN YEREL SİYASET	09
ETİK VE YEREL SİYASET	12
MANİSA VE KENTSEL KALKINMA	17
DEMOKRATİK YEREL YÖNETİMLERE DOĞRU	21
KÜRESEL SÜREÇTE KENT YÖNETİMİ	25
İYİ YÖNETİŞİM	29
KENTSEL GELİŞMEDE KATILIMCI YÖNETİM	34
KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ KENTLERİN ORGANİZASYONU VE REKABETÇİLİĞİ:.....	43
BELEDİYELERİN YOKSULLUKLA MÜCADELEDE ROLLERİ VE GIDA BANKACILIĞI	48
ÇEVRE VE BELEDİYELER	52
BELEDİYE MECLİSLER VE DEMOKRASİ	56
KENTSEL GELİŞİMDE YENİ AÇILIMLAR	61
Röportaj: DEĞİŞİMİN BİR ADI DA GELİŞİM	65
KENT HUKUKU VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLEŞME	72

YEREL DEMOKRASİ İÇİN YEREL SİYASET

Demokrasi, farklı tanımlamaları olmakla beraber, egemenlik haklarının halka ait olduğu fikri üzerine bina edilmiş siyasal bir sistemdir. Demos (halk) ve Kratos (egemenlik) kelimelerinden türeyen bu kavram, doğal olarak "halkın iktidarı, iktidarın halka ait olması" anlamlarına gelmektedir.

Demokrasi teorik olarak halkın egemenliği anlamına gelmekle birlikte, uygulamada bunun ne kadar mümkün olduğu tartışma konusudur. Çünkü, büyük nüfusa sahip toplumların kendilerini doğrudan yönetmesi teknik olarak mümkün değildir. Bu sebeple, halkın egemenlik hakkını, seçtiği temsilciler yolu ile kullanması genelde kabul görmüş bir uygulamadır.

Adına temsili demokrasi denilen ve yönetimin doğrudan vatandaşları yolu ile değil, onların eşit ve serbest biçimde seçtiği temsilciler tarafından gerçekleştirilmesi demek olan bu sistem de ciddi eleştirilere maruz kalmıştır. Çünkü, vatandaşın sadece 4-5 yılda bir yapılan seçimlerle egemenlik hakkını kullanmasının yetersizliği yaşanan tecrübelerle ortaya çıkmıştır.

Bu gün gelinen noktada demokrasinin ancak katılım mekanizmalarının genişliği ve işlerliği oranında gelişebildiği uygulanabildiği görülmektedir. Bu sebeple günümüzde katılım, demokrasi açısından önemli bir misyon yüklenmektedir. Fakat ulusal nüfusun büyüklüğü ve coğrafi alanın genişliği sebebi ile

genel siyasette katılım her halükarda sürekli sınırlı kalmaktadır. Bu da zamanla halkın seçimlere bile gerekli katılımı sağlama-
masına yol açmaktadır.

Demokrasinin gelişmesi için halkın katılımı ne kadar önem-
li ise, demokratik yaşam ve düşünce biçiminin yani demokrasi
kültürünün de gelişmesi de o kadar önemlidir. Ama bu kültür
de halkın demokratik sürece iştirak edebildiği ölçüde geliş-
ebilecektir.

Demokrasinin genel yönetimde uygulanmasında yaşanan
sıkıntılar, daha dar ölçekte demokrasi uygulamalarını kaçınıl-
maz kılmaktadır. İşte, yerel siyaset ya da yerel demokrasi tam
da bu noktada en önemli argüman olarak ortaya çıkmaktadır.
Yönetime, siyasete ilgi ve katılım açısından yerel siyaset
önümüze geniş imkânlar sunmaktadır.

Yerel, kelime olarak "yöresel, bir yöreye ait olma" anlamını
taşıyan bir sıfattır. Öyle ise, yerel siyasette bir yöreye ait siyaset
anlamını yüklenmektedir.

Siyaset sözcüğü; Arapça bir kelime olup, "Bir toplumun
işlerini düzene koymak ve idare etmek" anlamına gelmektedir.
Bu durumda, yerel siyaset de, Yereldeki bir toplumun işlerini
düzene koymak ve idare etmek anlamına gelecektir.

Yerel siyaset, sadece yerel toplumun işlerini düzene koymak
ve idare etmek gibi dar bir çerçevede değerlendirilmemelidir.
Çünkü yerel topluluklar aynı zamanda genel toplumsal yapıyı
oluşturan ünitelerdir. Öyleyse, yerel siyasette genel siyasetin
şekillendirilmesinde etkin olabilmelidir. Genel siyasetin başarısı
da, yerel zenginlikleri kapsayabildiği ölçüde olacaktır.

Ülkemizde demokrasi kültürünün gelişmesi, toplumsal barış
ve huzurun tesisi için yerel siyasetin geliştirilmesi, siyasetin
yerel aktörlerinin etkin kılınması gerekmektedir. Burada yeni
bir soru ile karşılaşmaktayız; yerel siyasi aktörler kimlerdir?

Kanaatimizce, yerel siyasi aktörler kavramı geniş olarak
algılanmalı, mahalle ihtiyar heyetinden, muhtarlara, il genel
meclisi ve belediye meclisi üyelerinden belediye başkanına,

sivil toplum örgütlerine, bağımsız siyasi mücadele sergileyenlere ve siyasi partilerin yereldeki yapılanmalarına kadar herkes yerel siyasi aktör kabul edilmelidir.

Siyasi aktörlerin etkin kılınabilmesi içinse birçok alanda çalışma yapmak gerekmektedir. Siyasetin finansmanından, siyasetçilerin kişisel gelişimine, katılım mekanizmalarının oluşturulmasından yerel-genel arasındaki ilişki ve koordinasyona, siyasal etkileme gücünün sorumluluklarla dengelenmesine kadar geniş bir yelpazede cevaplanması gereken sorular bulunmaktadır. Ne yazık ki bu soruların da üzerinde ittifak sağlanmış tek bir çözüm yöntemi bulunmamaktadır.

Yerel Siyaset Dergisinin bu alanda bir platform oluşturması ve konuların tartışılarak ortak çözümler aranmasının faydalı olacağını düşünüyorum.

Ocak 2006

ETİK VE YEREL SİYASET

Ülkemizde siyaset denilince ve özellikle de yerelde siyasetten bahsedince, insanlarımızda müstehzi bir bakış gözlemlemek mümkündür. Çünkü, siyaset denilince yolsuzluk-suiistimal-yakınlarını kayırma gibi olumsuzluklar akla gelmektedir. Öyle ki, sanki siyaset yapmak istemek, kendisine ve etrafına çıkar sağlamayı istemek gibi algılanır olmaktadır. Siyaset ile yozlaşma arasında, toplum tarafından algılanan ilişkinin siyasete de, siyasetçiye de ve sonuçta topluma da zarar vermesi kaçınılmaz görülmektedir. Toplumumuzda var olan bu algılamanın sebepleri ve sonuçlarının irdelenmesi, hem siyasetçiler ve hem de siyasetin hedef kitlesi olan toplum açısından önem arz etmektedir. Fakat, siyasi süreçte görülen kimi olumsuzlukları siyasetin geneline yaygınlaştırmak, birkaç kişinin hatasının vebalini topyekün tüm siyasetçilere teşmil etmek ne kadar doğru bir davranış biçimidir? İrdelenmesi gereken bir başka soru ise, yozlaşmanın, etik olmayan davranışların siyasetin doğasından mı, yoksa siyaset yapma biçimimizdeki yanlışlıklardan mı kaynaklandığıdır?

Siyaset, toplumun kıt kaynaklarını en doğru biçimde kullanarak, topluma en güzel hizmetleri sunma çabasıdır ve bu özelliğinden dolayı da kutsal bir uğraştır. Temelinde insanlığı hizmet anlayışı yer alan siyasetin, bu amacına aykırı yapılmasının siyasetin kendisinde aramak ne kadar doğrudur? Bu uğraşın topyekün "istenmeyen" ilan edilmesine yol açacak yak-

laşımlara karşı hassas olmamız, bir yanlış düzeltelim derken, daha büyük yanlışlara yol açmamamız gerekmektedir.

Biz inanır ve biliriz ki, kainatta her şey insan içindir. Devlet de, siyaset de insan içindir. İnsanın olduğu yerde de insana özgü hataların var olması kaçınılmazdır. Fakat, insan kendi içerisinde verdiği mücadele ile hatalarını azaltmanın, erdemli davranmanın çabasını sergiler. Zaten insanı farklı ve üstün kılan da bu meziyetidir. Yani iyi ve kötünün mücadelesi, temelde insanın iç aleminde cereyan etmekte ve insan bu mücadele ile özdeşleşmektedir. Siyaset de insan için olduğundan ve insanlarca yapıldığından, kendi içerisinde erdemli davranmanın uğraşısını sergilemek zorundadır.

Siyasetin yıpratılmasının kime, ne faydası olacaktır? Eğer olumsuzluğu siyasetin doğasında arayacak olursak, bu takdirde siyasetin bizi kendisinin olumsuz olarak değerlendirmesi gerekmektedir. Bu da, erdem sahibi kişilerin siyasetle uğraşmamasını gerektirecektir. Siyaseti erdemli insanların katılmaması gereken bir süreç olarak algıladığımızda, biz istesek de istemesek de siyaset var olacağına göre, bu süreci kimler yönetecektir?

Ak Parti'nin programında da belirtildiği gibi "Siyaset, bir toplumun bugününü doğru kurallar ve yöntemlerle inşa etme ve geleceğini de doğru projelendirme iradesidir...Siyasetin kırıldığı, siyasi alanın iyice daraltıldığı ülkemizde; siyasetin ve siyasetçinin yeniden saygın ve güven veren bir konuma getirilmesi gerçekleştirmek istediğimiz bir hedeftir. Siyasetin dürüstlük ve liyakati esas alan bir yapıya kavuşturulması, siyasi finansmanın denetlenebilir ve şeffaf olması, ülkemizdeki siyaset kurumunun en temel ihtiyacıdır."

Yerel siyaset de, yerel hizmetlerin etkin biçimde gerçekleştirilmesi, yerelin talep ve önerilerinin merkeze iletilmesi, halkın demokratik kültürünün gelişmesi ve yaygınlaştırılmasında çok önemli bir misyon yüklenmektedir. Böylesi bir öneme sahip olan yerel siyasetin saygın ve güven veren bir konuma getirilmesi hepimizin ortak sorumluluğudur.

Yerel siyasette etik değerlerin hakim kılınması için;

- Etik değerlere sahip kişilerin siyasete girmelerinin teşviki ve siyasi süreçte desteklenmesi,

- Siyasetin finans sorununun çözülmesi ve kişilerin finans için farklı arayışlara girmemesinin sağlanması,

- Parti içi disiplinin etkin biçimde uygulanması

- Karar ve uygulamalarda şeffaflığın sağlanması,

- Etik değerlerin korunması için hukuk devleti anlayışının yaygınlaştırılması, hukuka aykırı davranışlara karşı toplum vicdanında yara açmayacak önlemlerin alınması gerekmektedir.

Günlük dilde çoğu zaman ahlak kelimesiyle eş anlamlı kullanılan etik; insanların kurduğu bireysel ve toplumsal ilişkilerinin temelini oluşturan değerleri, normları ve kuralları, doğru-yanlış ya da iyi-kötü gibi ahlaki değerleri ifade etmektedir. Bu açıdan bakıldığında, topluma hizmet etmeyi amaçlayan ve toplumdaki meşruiyet talep eden siyasetin, toplumsal değerlere aykırı bir yapıda gelişmesi aslında kendisini inkar etmesi demek olacaktır.

Yerel siyaset açısından konunun önemi daha da artmaktadır. Çünkü, yerel siyasetçiler, genel siyasetle uğraşanlara göre daha fazla halka yakın olan, onlarla iç içe olan ve dolayısıyla karar ve eylemleri halk tarafından daha yakından takip edilen kişilerdir. Bu kişilerin etik değerlerle bağdaşmayan davranışlarına karşı toplumsal tepki daha fazla olacaktır.

Yerel siyasetle iştigal edip, yerel siyasetin önemine, geliştirilmesi gerektiğine vurgu yapanların, yerel siyasetin etik değerlerini de sahiplenmeleri en azından tutarlılıklarının bir gereğidir.

Genelde siyasette, özelde ise yerel siyasette etik değerlerin hakim kılınması, siyasetin özündeki erdemli amacın uygulamalara yansması ve siyaset sürecinin de toplumsal değerlerle bağdaşan ilkeler temelinde geliştirilebilmesi için; başta siyasetin aktörleri olan partilerimizin ve kanaat önderlerinin hassasiyet göstermeleri gerekmektedir. "*Kol kırılır yen içinde*

kalır" yaklaşımının doğru olmadığı, kırılan kolun tüm bünyeye zarar verdiği ve hatta zamanla ölümcül sonuçlar doğurduğu yaşanan tecrübelerle sabittir.

Siyaset, bireyin kendi dünyasının sınırları içerisinde belirli amaçları elde etmesinin değil, kendi sınırlarını aşarak toplum için iyi şeyler yapabilme mücadele ve gayretinin adıdır. Toplum için yapılan mücadelenin kişisel amaçlara indirgenmesi, kişinin kendisini ve mücadelesini inkarı demektir. Bu yanlışlığın giderilmesi ise, sadece siyasetin sorunu olmayıp, daha genel bir sorunumuz yani insanımızın etik anlayış sorunudur.

Toplumun fertleri itibarı ile erdemli olduğu ve erdemli bir toplumun oluşturulabildiği oranda, toplumsal amaçlı çabalar da erdemli bir yapılanma içerisinde olacaktır. Bir toplumun, kendisini aşan erdemli hareketlere sahip olmasını beklemek ne kadar gerçekçi olabilir? Elbette mümkündür ve tarihte bunun örnekleri vardır; ama bunlar istisnadır. Aslolan, toplumun layık olduğuna kavuşmasıdır. Öyle ise, siyasi etik çabaları, siyaset tarzımızın ve sürecimizin etik değerler temelinde yükselmesi için gereken kurumsal çabaların yanı sıra, bireysel ve toplumsal alanda etik değerlerin özümsemesi çabalarını da ihtiva etmelidir.

Bu gün siyasete ve siyasetçilere dönük etike aykırı davranış iddialarının temelsiz olduğunu elbette savunacak değiliz; ama var olan iddiaların ne kadarının doğru olduğu da sorgulanmalıdır. "Ateş olmayan yerden duman çıkmaz" gibi çarpık bir yaklaşımın desteklediği iftira furyasını görmezlikten gelmek mümkün müdür? Siyasetçi elbette "cam evde oturan kişidir" ve her hareketi toplum tarafından değerlendirmeye tabi tutulur. Siyasete atılanların bunu peşinen kabullenmeleri gerekmektedir. Fakat yargısız infaza kadar uzanan iftiralar karşısında da dik durulması ve iddiacıları ispata davet edilmesi, iddiasını ispatlayamayanların da sadece hukuki müeyyidelerle değil, toplumsal müeyyidelerle de karşılaşması gerekmektedir.

Siyasetçi için daima rantı yönetme iddiası vardır ve elbette siyasetçi verdiği kararlarla rantları etkilemektedir; ama bu etki

sadece birilerine menfaat sağlama biçiminde değildir. Verdiği kararlarla, kamu menfaatini koruyan ve dolayısıyla birilerinin rant elde etmesini engelleyen siyasetçiye karşı rantları ellerinden gidenlerin ilk başvurdukları silahları iftiradır. Ne yazık ki, toplumda inandırıcılıkları az olduğu için de siyasetçilerin savunmaları çok zaman dikkate bile alınmaz.

Genelde siyasetin ve özelde yerel siyasetin toplumsal meşruluğunu korumak tüm tarafların ortak sorumluluğu olmalıdır. Meşruiyet krizinden sadece siyasetçilerin değil, kurumlarımızın ve toplumumuzun ve özellikle de toplumun zararlı çıktığı yaşanan tecrübelerle sabittir. Çare ise; yine toplumun kendisinde bulunmaktadır. Kimi seçtiğine dikkat eden, seçtiğini denetleyen ve hassasiyetini muhafaza eden bir toplumda, etik dışı davranışların uzun ömürlü olması mümkün değildir.

Şubat 2006

MANİSA VE KENTSEL KALKINMA

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14. maddesinde belediyelerin görevleri sayılırken, "kent ekonomi ve ticaretinin geliştirilmesi" ifadesi yer almaktadır. Belediyelerimize kent ekonomi ve ticaretinin geliştirilmesi görevini veren bu ifade, kamu reformu kapsamında yürürlüğe giren yasanın bir sonucudur. Daha önce yürürlükte olan 1580 sayılı Belediye Kanunu, belediyelerimize bu konuda doğrudan bir görev yüklemiyordu. Hatta, yasada yer alan meslek edindirme ve ben-zeri kent ekonomi ve ticaretini dolaylı da olsa etkileyecek bir çok yetki süreç içerisinde merkezi idareye aktarılmış idi. 5393 sayılı yasa da belediyelerimize ekonomik ve ticari gelişme ile ilgili sorumluluk yükleyen bu yaklaşım yeni bir dönemin işaretidir.

Dünyamız 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren hızlı değişim süreci yaşamaya başlamıştır. Bu süreçte, merkezi bir anlayışa dayanan kalkınma yaklaşımı, yerini daha kompleks bir yaklaşıma bırakmıştır. Günümüzde sadece merkezin planlaması, yatırımı ve yönlendirmesine dayalı bir modelin başarılı olma şansı bulunmamaktadır. Bunun yerine merkez - yerel ve piyasa aktörlerinin etkin ve verimli işbirliklerinin oluşturulması; kalkınma için her kademede ve her alanda çalışmaların yapılması gerekmektedir. Bu da yerel kalkınmanın da önemsenmesini gerektirmektedir. Dünya ekonomisinin küreselleşmesi, ser-

mayenin uluslararası hareketliliğini artırmıştır. Bu da sadece serbest piyasa aktörleri ya da devlet mekanizmaları arasında değil, ülkeler, bölgeler ve kentler arasında rekabetin boyutunu değiştirmiştir. Artık, bir merkezde devasa yatırımlar ve çok büyük rakamlara ulaşan üretimler yerine, daha küçük; ama yaygın ve çok sayıda işletmenin kurulması, bu işletmelerin pazarlara en yakın yerlerde konuşlanmasını ve böylece rekabet gücünün artırılması politikalarını öne çıkarmıştır.

Yatırımcılar, yatırım yapacakları alternatif yerler arasında tercihte bulunurken, sadece arazi ve ulaşım maliyetlerine bakmamakta, bunların yanı sıra o kentlerdeki, bölgelerdeki sosyal-kültürel gelişmişlik düzeylerine de bakmaktadırlar. Özellikle bilgi teknolojilerinin ön plana çıktığı günümüzde, bu sektörde yatırım yapacak firmaların ihtiyaç duydukları nitelikli elemanları istihdam edebilecekleri şartların var olması en önemli unsurlar arasında yer almaktadır. Çünkü, ulaşım problemi bulunan, havası kirli, insanların boş zamanlarını değerlendirecekleri park, oyun alanları, mesire yerleri gibi rekreatif donatıları bulunmayan, sinema, tiyatro ve benzeri eğlencelerin nitelik yönünden yetersiz olduğu kentlerde nitelikli elemanları istihdam etmek bir hayli güçtür.

Yatırımcı için önemli bir başka unsur da yatırım yapacağı kentin, bölgenin idarecilerinin yönetim politikalarıdır. Yatırımcıları rantiyeci olarak gören, onlardan her ne ad altında olursa olsun ilave yükümlülükler talep eden, karşılaştıkları problemlerin çözümü için gayret göstermeyen idarelerin bulunduğu yerlerde yatırım yapmayı tercih etmeyeceklerdir.

Günümüzde, bir kent veya bölgeye yatırım çekebilmenin yolu, bu alanların bir yandan fiziki olarak geliştirilmesi, diğer yandan sosyal-kültürel gelişim seviyesinin yükseltilmesi ve diğer yandan da kent ekonomisi ve ticaretinin geliştirilmesine duyarlı idari yapıların varlığını gerekli kılmaktadır. Bu sebeple, kentlerimizin idaresi olan belediyelerimizin kent ekonomisi ve ticaretinin gelişmesi konularında ilgisiz, yetkisiz olması düşünülemez. 5393 sayılı Belediye Kanunu ile belediyelerimizin kent ekonomisi ve ticaretinin geliştirilmesinden sorumlu

olmaları, çağdaş yaklaşımın gereğidir.

Yerel düzeyde kalkınma, yani kentsel kalkınma, yerel kaynaklar üzerinde söz sahibi olan merkezi idarenin yerel teşkilatları, yerel yönetim; yani belediye, bu kaynaklar üzerinde mülkiyet veya tasarruf yetkisi bulunan özel şahıslar, yatırımcı kuruluşlar ile bu çalışmalara doğrudan veya dolaylı katkı sağlayacak olan sivil toplum örgütleri, üniversiteler, meslek odaları arasında etkili, sağlıklı iş birliği ve koordinasyonu gerekli kılmaktadır. Bu da iyi yönetim denilen ve tarafların karar ve uygulamalara katılımını öngören yönetim yaklaşımını gerekli kılmaktadır.

Kentsel veya yerel kalkınma, söz konusu kent veya bölgenin kendi içerisinde, dış dünyaya, çevreye duyarsız, ulusal ve uluslararası gelişmelerden habersiz, kendi yağı ile kavrulma anlayışı demek değildir. Aksine, bölgenin, kentin daha geniş bir çevre içerisinde etkin olarak var olabilmesini gerektirmektedir. Bu sebeple, birbirinden kopuk, vizyonu, ortak stratejisi, bu stratejileri hayata geçirecek politikaları bulunmayan çalışmalar, sonuçta o bölge veya kentte ilk aşamada ekonomik ve ticari, canlılık oluştursa da sağlıklı bir yaklaşım değildir.

Bir kent veya bölgede sağlıklı gelişim için yukarıda belirtilen şartlara ilave olarak bir şarttan daha bahsetmek gerekmektedir. Bu da sosyal güvenin tesisidir. Adına sosyal sermaye de denilen toplum kesimleri arasında sosyal güvenin varlığı ile ilgili olan bu kavram, özellikle günümüzde sermayenin hareketliliği, çok kolay biçimde daha uygun ortamlara kayabilme kabiliyeti sebebi ile daha da önemli hale gelmiştir. Eski alışkanlıklarını terk etmekte zorlanan, olaylara bütünsel bakmayan ve dar bakış açılarından hareketle yapılanları karalayan bir toplumsal yaklaşımın yatırımcı için son derece ürkütücü olduğu ortadadır. Bunun en bariz örneklerinden birisini Manisa'da hep birlikte yaşadık. 47 Manisalı işadaminin yanı sıra Özel İdare, Belediye, Ticaret ve Sanayi Odası, Esnaf ve Sanatkarlar Odalar Birliği, Ticaret Borsası, Ziraat Odası ile birlikte kurduğumuz Ortak Girişim AŞ adına Sümerbank'ı Özelleştirme İdaresi'nden satın aldık. Bu Manisalıların ortak iş

yapma özelliklerini göstermesi açısından çok önemli olmakla birlikte, aynı zamanda yerli girişimcilerimizin bir araya gelerek daha büyük güç oluşturmaları ve kentimizin gelişimi açısından çok büyük bir başarıdır. Düne kadar ciddi zararlar eden ve özelleştirme kapsamına alınan bir şirketin, o kentin girişimcileri tarafından satın alınması ve kent için önemli cazibe merkezi haline getirilmesi, artı değer üretilmesinin önemi meydandadır. Fakat, bu girişimin alkışlanması gerekirken kısır çekişmelerle gölgelenmeye çalışılması, bundan sonraki girişimler için yıldırıcı bir etki yapacaktır. Manisalı girişimcilerin yıldırılmasının Manisalılarına ne gibi bir faydası söz konusu olacaktır?

Önümüzde Sümerbank benzeri bir başka özelleştirme daha bulunmaktadır. Bir dönem Beydere Çiftliği aynı zamanda Manisalıların büyük ilgi gösterdikleri mesire yerlerinden biriydi. Beydere Çiftliği özelleştirme kapsamında satışa çıkarılıyorsa Organize Sanayi Bölgesi'ndeki Et Balık Kurumu Tesisleri, Hamalın Kırındaki Ziraat Kurumu Kükürt Fabrikası ve son olarak TİGEM'e ait tesisler hep yabancılar tarafından satın alınırken, Manisalı girişimciler seyirci kalmışlar ve ardından da seyirci kaldıklarına pişman olmuşlardır. Aynı yanlıştın tekrar yapılmaması için Manisalıları olarak, Sümerbank girişimine gelen tepkilere rağmen ortak hareket etmeyi arzuluyoruz. 3 bin 500 dönümlük alana yayılan Beydere Çiftliği yalnız Manisa Ovası'nın değil, aynı zamanda dünyadaki bir çok ünlü tarım alanlarına göre üstün özelliklere sahiptir. Beydere Çiftliği işte bu sebeple Manisalıların olmalı, tarihi fırsat çok iyi değerlendirilmelidir. Kentsel kalkınma da ancak bu tür cesur girişimlerle gerçekleştirilebilir.

Manisa Belediyesi olarak bu girişimlerde aktif ve koordine edici olarak görev almamız, bir yandan Belediye Kanunu'nun bizlere verdiği kent ekonomi ve ticaretinin geliştirilmesi görevinin bir gereği iken, diğer yandan da Manisa Belediyesi olarak Manisa'ya ve Manisalılarına karşı sorumluluğumuzun gereğidir.

Mart 2006

DEMOKRATİK YEREL YÖNETİMLERE DOĞRU

Kamu kurumları, kamu kaynaklarını kullanan, bu kaynaklarla kamuya hizmet üreten ve yine kamu tarafından yetkilendirilen kurumlardır. Örneğin belediyeler; vatandaştan toplanan vergiler ile asıl sahibi vatandaşlar olan kamusal değerlerin kullanımından elde edilen gelirler ile bütçelerini oluşturmaktadır. Bu bütçelerini de yine vatandaşa hizmet amacıyla gerek yapı faaliyetlerinde (Alt yapı, tesisler, vb.), kent imar ve planlama, kent yerel yaşamının düzenlenmesi ve halka sosyal, kültürel hizmet sunma çalışmalarında kullanmaktadırlar. Bu konudaki yetkiyi ise yasalardan almaktadırlar. Yasalarsa, vatandaşın seçtiği, vatandaş temsil eden Meclis tarafından düzenlenmektedir. Hatta, belediyelerin icraatları bir şekilde yargıya intikal ederse, yine yargı "millet adına" karar vermektedir. Bütün bunların yanı sıra, belediye başkanı ve belediyenin karar organı olan belediye meclisi de halk tarafından seçilmektedir.

Yukarıda yapılan açıklamalar göstermektedir ki, belediyeler vatandaş için, vatandaş adına çalışmakta ve yine vatandaş adına denetlenmektedir. Zaten belediyelerin "demokrasinin okulu" olarak kabul edilmesinin altında yatan anlayış da bu realiteye dayanmaktadır. Fakat teorik olarak bu anlatılanlar doğru olmakla ve hatta uygulama da bu yönde olmakla

beraber, kamu kurumları gerçekten acaba ne kadar halkın kuruluşlarıdır? Varlık sebebi, yetkisi ve kaynağı vatandaşı olan bu kurumlar karar ve uygulamalarına vatandaşı ne kadar karıştırmakta, bu konuda vatandaşın nihai yetkili olduğunu ne kadar kabul etmektedir? Hatta bu soruyu şu şekilde de sorabiliriz? Herhangi bir etik ya da hukuka aykırı talebi/eylemi olmak şartı ile kamu kurumlarına işi düşen vatandaş bu kurumlara geldiğinde "Burası zaten benim kurumum, bunlar benim işimi yapmaları için görevlendirdiğim ve kaynak verdiğim kişiler. Dolayısıyla çekinmem için hiçbir sebep yok. Bunlar bana iyi davranmak zorundalar" düşünebilmektedir? Ve yine kamu kurumunda çalışanlar, yine herhangi bir etik ya da hukuka aykırı talebi/eylemi olmamak şartıyla, kamu kurumuna gelen vatandaş için "Bunlar benim gerçek patronlarım. Ben onların verdiği yetkiyle ve onların tahsis ettiği kaynakla, onların işini yapmak için varım" diye düşünmektedir?

Bu soruların cevabı "Elbette bu şekilde" biçiminde verilecek olursa, herhalde bir çoğumuz "Yoksa ben başka bir memlekette mi yaşıyorum" diye soracaktır. Çünkü, biliyoruz ki, bir çok kamu kurumunda çalışanlar (Elbette istisnaları var) kendilerini vatandaşın üstünde görmekte, vatandaş kendi doğrularına uymaya zorlamakta ve hatta bazen kamu gücünü kullanmaktan çekinmemektedir. Madem ki durum böyledir; öyle ise ortada bir yanlış söz konusudur. Bu yanlış da kamu kurumlarının icraatlarında bazen ve hatta sıklıkla kendi varlık sebeplerini unutmalarından kaynaklanmaktadır.

Ülkemizde son yıllarda birbiri ardına çıkarılan yasalarla kamu reformu hızlı biçimde gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Sevinerek görmekteyiz ki, gelişmiş demokrasi ilkeleri esas alınmakta, vatandaş odaklı bir yönetim yapısı kurulmak istenmektedir. Bilgi Edinme ile ilgili yasal düzenlemeler başta olmak üzere şeffaf bir kamu yönetimi oluşturulmakta, vatandaşların karar ve uygulamalara katılım kanalları genişletilmektedir.

Kamu reformu kapsamında belediyelerimize yönelik de bir dizi düzenleme yapılmıştır ve süreç devam etmektedir. Bu düzenlemeler içerisinde de belediye karar ve uygulamalarına

vatandaşın katılımını sağlayıcı mekanizmaların oluşturulması bulunmaktadır. Belediyeler artık özellikle "Kent Konseyler" yolu ile vatandaşın karar mekanizmalarına katılımına imkan sağlayacak ve gönüllü katılımın yollarını açacaklardır.

Aslında vatandaşların belediye karar ve uygulamaları katılım hakkı yeni tesis edilmiş değildir. 1930 yılında yürürlüğe giren ve 2005 yılına kadar da yürürlükte kalan 1580 sayılı Belediye Kanunu'nun 13. maddesine göre "Her Türk, nüfus kütüğüne yerli olarak yazıldığı beldenin hemşerisidir. Hemşerilerin belediye işlerinde rey, intihaba, belediye idaresine iştirake ve belde idaresinin devamlı yardımlarından istifadeye hakları vardır." Yasa böyle demektedir ise de bu uygulama alanı bulamadı; çünkü nasıl uygulanacağı ile ilgili yöntem bulunmamakta idi. Şimdi ise 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun yine 13. maddesi "Hemşehrilerin, belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilenme ve belediye idaresinin yardımlarından yararlanma hakları vardır." Demektedir. Yine aynı maddede "Belediye, hemşehriler arasında sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi ve kültürel değerlerin korunması konusunda gerekli çalışmaları yapar. Bu çalışmalarda üniversitelerin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, sivil toplum kuruluşları ve uzman kişilerin katılımını sağlayacak önlemler alınır" denilmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 76. maddesi "Kent Konseyler" kurulmasını öngörmekte ve "Belediyeler kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasî partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar" diyerek belediyelere sorumluluk yüklemektedir. Yine Belediye Kanunu'nun 77. maddesi "Belediye; sağlık, eğitim, spor, çevre, sosyal hizmet ve yardım, kütüphane, park, trafik ve kültür hizmetleriyle yaşlılara, kadın ve çocuklara, özürllülere, yoksul ve düşkünlere yönelik

hizmetlerin yapılmasında beldede dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygulanarak "diyerek gönüllü katılımı düzenlemektedir.

Belediye Kanunu 15. maddesinde yer alan bir düzenleme de bu çalışmalarını destekler mahiyettedir. Söz konusu maddeye göre "Belediye, belde sakinlerinin belediye hizmetleriyle ilgili görüş ve düşüncelerini tespit etmek amacıyla kamuoyu yoklaması ve araştırması yapabilir." Aslında belediyelerin kamuoyu yapmalarına bize göre önceki yasada da yasak yoktu. Fakat, bu konuda açık bir hüküm olmadığı için kimi zaman denetimlerde sıkıntı yaşanabiliyordu. Bu düzenleme ile kamuoyu yoklamalarının yapılmasında yaşanan sıkıntı da sona ermiştir.

Kamu ve yerel yönetimlerde yaşanan reform süreci katılım mekanizmalarını güçlendirmekte, şeffaflığı artırmakta ve bu yönüyle de "İyi Yönetişim" uygulamalarına zemin hazırlamaktadır. Konu ile ilgili tarafların katılımına dayalı bir yönetimi öngören İyi Yönetişimde amaç; bireyleri, sivil toplum kuruluşlarını, iş dünyasını, diğer bir ifade ile toplumu, yönetimle bütünleştirmek; politikaların belirlenmesinden uygulanmasına kadar toplumu önemli bir aktör olarak devreye sokmak; demokratik değerleri güçlendirmek; yönetime karşı duyulan ve gittikçe artan güvensizlik duygusunu azaltmaktır. Gelişmiş ülkelerde hızla uygulama alanı bulan İyi Yönetişimin ülkemizde de hayata geçmekte olması, demokrasimizin güçlenmesi, vatandaş-devlet ilişkilerinin sağlıklı zemine taşınması açısından olumlu bir gelişmedir.

Nisan 2006

KÜRESEL SÜREÇTE KENT YÖNETİMİ

Günümüzde küreselleşme süreci yerel aktörleri ön plana çıkarmakta, yerel kurumların daha etkin ve yeni dönemin gerçekleriyle örtüşen politikalar üretmelerini gerekli kılmaktadır. Öyle ki, artık sadece rutin hizmetler üreten yerel kurumlar, bu süreçte kentlerini başarı ile yönetemez konuma düşmeye mahkumdur.

Yeni dönemde kent yönetimlerinin kendilerinden bekleneni karşılayabilmesi için stratejik yönetim yaklaşımını benimsemeleri gerekmektedir. Günümüzde birlik sorunlarla boğuşan, bu sorunlardan başını kaldırmam etrafında olan gelişmeleri izleyip analiz edemeyen, gelecekle ilgili öngörüler geliştirip, bu öngörülere göre kaynaklarını, kurumunu ve faaliyetlerini planlayamayan kent yönetimleri başarıyı yakalayamazlar.

Bir belediyenin yönetim politikalarının temelini, bu belediyenin misyon, vizyon ve ilkeleri oluşturur. Bunları doğru ve günümüz şartlarının gereklerini karşılayan biçimde oluşturan belediyelerin, küresel süreçte kentlerini daha güzel yarınlara taşıma imkanları bulunmaktadır.

Bilindiği gibi misyon, kurumun varlık sebebidir. Yani kurumun "Ben niçin varım?" sorusuna verdiği cevaptır. Vizyon, kurumun gelecekte yakalamak istediği ideal başarıdır. İlkeler

ise, kurumun misyonunu yerine getirirken ve vizyonuna ulaşmak için çalışırken uymayı taahhüt ettiği değerlerdir.

Manisa Belediyesi, stratejik planlarını hazırlarken misyon, vizyon ve ilkelerini belirlemiş ve ilan etmiştir. Aşağıda görüleceği gibi, bu çalışma yeni dönemin şartlarını karşılama, kentin geleceğini sağlıklı olarak inşa etme ve kent halkına kaliteli hizmet sunma anlayışı ile hazırlanmıştır.

Misyonumuz: Manisa Belediyesi olarak "Çağdaş belediyecilik anlayışı çerçevesinde halka hizmet için varız."

Çağdaş Belediyecilik, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılması, halkın karar ve uygulamalara katılımının sağlanması, yatırım ve hizmetlerde önceliklerin belirlenmesi ve uygulamaların önceliklere göre gerçekleştirilmesi, mevcut sorunlara kalıcı çözümler üretirken geleceğin inşası için paydaşların katılımı ile en doğru yöntemlerin belirlenmesini gerektirir.

Vizyonumuz: "Şeffaf, katılımcı, değişen ve gelişen belediye."

Manisa Belediyesi, şeffaflık, katılımcılık uygulamalarının yanı sıra gelişen ve değişen şartları takip ederek ve bu şartların gerektirdiği yapısal dönüşümleri başarı ile gerçekleştirerek kente ve kentliye en güzel hizmeti sunmayı amaçlamaktadır.

İlkelerimiz:

- * Şeffaf Yönetim
- * Katılımcı Yönetim
- * Sürdürülebilirlik
- * Hizmette adil, davranışta eşit olmak
- * Değişime uyum sağlamak
- * Vatandaş odaklılık
- * Yerindenlik
- * Kaynakların etkin ve verimli kullanımı
- * Önceliklerin belirlenmesi

- * Planlı ve programlı çalışma
- * Tarihi ve kültürel mirasın korunması
- * Toplumun değer yargılarına saygılı olmak
- * Eğitimli personel ve güler yüzlü hizmet
- * Kentlilik bilincinin geliştirilmesi
- * Kentin çağdaş normlara kavuşturulması
- * Sağlıklı kentleşme
- * Yaşanabilir, yeşil ve ferah bir kent

Manisa Belediyesi olarak benimsediğimiz ilkelerimiz, bir yandan yeni çağın kamu yönetim anlayışının temel ilkelerini, diğer yandan ise yerel değerlerimizi kapsamaktadır. Zaten günümüz koşulları küresel ile yerelin entegrasyonunu gerektirmektedir. Bu entegrasyonu sağlanması, 21. yüzyılın başlarında yeniden şekillenmekte olan bir dünyada halkımızın refahını en üst noktaya taşımamız için zorunlu bir görevdir. Kamuda yeniden yapılanma sürecinin başarısı ile yakından ilgilidir. Stratejik bakış açısı ile uzun vadeli hedefler geliştirmek ve bunları somut programlara dönüştürmek ve uygulamak zorundayız.

Uluslar arası rekabete dayalı bir dünyadan kentler arası rekabete dayalı bir dünyaya geçtiğimize göre, bundan sonra toplumumuzun huzur ve refahı kent yönetimlerimizin performansına bağlıdır. Kent yönetimlerimizin performansı ise, sadece çok çalışma ile artmaz. Doğru işi, doğru zamanda, doğru yerde ve doğru yöntemlerle yapmamız gerekmektedir. Bunun da yolu, öncelikle kent yönetimleri olarak misyon, vizyon ve ilkelerimizi belirlemekten geçmektedir. Fakat bu belirleme eskilerin değımi ile "ayarını mani, efradını cami" bir özellikte olmalıdır.

Kent yönetimleri, misyon-vizyon ve ilkelerini belirledikten sonra, bu çerçevede ellerindeki imkanları hangi alanlara yoğunlaştırmaları gerektiğine karar vermelidir. Tespit edilen stratejik alanlarda ulaşılmak istenen amaçlar ve bu amaçlara ulaşmak için de takip edilecek yöntemler belirlenmeli ve belir-

lenen yöntemlere göre de çalışma faaliyetleri planlanmalıdır. Manisa Belediyesi, kendi stratejik alanlarını, bu alanlarda ulaşmak istediği amaçları ve bu amaçlara ulaşmak için izleyeceği yöntemleri de belirlemiş ve belirlenen çerçeveye uygun çalışma programını da hazırlamıştır. Örneğin, stratejik alanlarımızdan "Turizm Ve Tanıtım" odak alanının amaç ve politikaları aşağıdaki gibidir:

Amaç:

Manisa'nın Turizm Sektöründen Daha Fazla Pay Almak Suretiyle Kentsel Kalkınmaya Katkı Sağlanması.

Politikalar:

- * Doğal, Tarihi Ve Kültürel Varlıklarımızın Tespiti
- * Mekan Kullanım Politikalarının Geliştirilmesi
- * Diğer Kurumlarla İşbirliği
- * Kamulaştırma Rolöve Ve Restorasyon Çalışmaları Ve Koruma Kullanma Dengesi Kurulması, Çevre Düzenleme
- * Tarihi Mekânlarda Gelenek Ve Göreneklerin Yaşatılması
- * Eğitim Ve Bilinçlendirme. (Esnaf Vb.)
- * Yazılı Ve Görsel Tanıtım Çalışmaları
- * Etkinlikler Düzenlenmesi
- * Mesir Şenliklerinin Uluslar Arası Düzeyde Kutlanması
- * Spil Dağına Dönük Projeler Geliştirilmesi
- * İzmir Turizmi İle Entegrasyon Sağlanması Çalışmaları

Manisa Belediyesi olarak, kentimize ve hemşehrilerimize en güzel hizmeti sunabilmek ve onlarla birlikte geleceğimizi huzur ve refahın hakim olduğu bir düzleme taşımak için stratejik plan çalışmalarımızı tamamladık. Bunu başarabilen çok az sayıda belediye içerisinde yer aldığımızı biliyor ama tüm belediye yönetimlerimizin de en kısa sürede bu çalışmalarını tamamlamalarını ümit ediyoruz.

Mayıs 2006

İYİ YÖNETİŞİM

Günümüzde kamu yönetimi anlayışında köklü değişimler yaşanmaktadır. Düne kadar halk adına düşünme, karar verme ve uygulama yetkisini kendisinde gören bir kamu yönetimi anlayışı söz konusu iken; bu gün artık halk tarafından verilen yetki ve kaynakla, halkın ihtiyacını karşılamak için görevlendirilmiş kamu yönetimi anlayışına geçilmektedir. Dolayısıyla, kamu yönetiminde odak alan bürokrasi ve kamu örgütlenmesi değil vatandaş olmaktadır. Vatandaşlar ise, artık kendisine hizmet için oluşturulan ve kendi kaynaklarını kullanan kurumların etkin ve verimli çalışmalarının yanı sıra kararların alınma ve politikaların oluşturulması aşamasına da dahil olmak istemektedir. Temsili demokrasinin katılımcı demokrasi yönünde gelişim göstermesine paralel olarak bu talepler de artmaktadır. Bu gelişmelerin sonucu olarak kamu kurumlarında "katılım" konusu önemli gündem maddeleri arasında yer almaktadır.

a-Tanımlar:

Kamu yönetiminde son yıllarda en fazla konuşulan konulardan birisi Yönetişimdir. Yönetişim kavramını ilk olarak kullanan bazı uluslar arası kurumların yaptıkları tanımlar şu şekildedir:

*** Dünya Bankası:**

"İyi yönetim (good governance), açık ve öngörülebilir bir karar alma sürecinin; profesyonel bir bürokratik yönetimin; eylem ve işlemlerinden sorumlu bir hükümetin; ve kamusal sürece aktif bir şekilde katılımında bulunan sivil toplum ve hukukun üstünlüğünün geçerli olduğu bir düzeni ifade eder. "

*** Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı:**

"İyi yönetim, bir ülkedeki ekonomik, siyasal ve idari otoritenin her düzeydeki işlemleri yürütmesi anlamına gelmektedir. İyi yönetim, vatandaşların ve toplumsal grupların kendi çıkarlarını korumak ve yasal haklarını kullanmak için gerekli mekanizmalara ve kurumlara sahip olmalarını gerektirir."

*** Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD):**

"Yönetişim (governance), bir ülkenin ekonomik ve sosyal kaynaklarının yönetiminde sahip olunan güç ve yetkilerin kullanılmasını ifade etmektedir."

Türkçe'ye "iyi yönetim" olarak çevrilen "good governance"; kamunun tümünü veya bazı kesimlerini yakından ilgilendiren hususlarda alınacak kararlarda yetkilerin nasıl kullanılacağı ve yurttaşların kendi görüş, fikir ve yararlarını kararlara dahil edebilmeleri için neler yapmaları gerektiğiyle ilgili olan kurum, kural, süreç ve davranışları da göz önüne alarak, sorumlu ve duyarlı bir biçimde güç kullanımudur.

Yönetişimin temel amacı; bireyleri, sivil toplum kuruluşlarını, iş dünyasını, diğer bir ifade ile toplumu, yönetimle bütünleştirmek; politikaların belirlenmesinden uygulanmasına kadar toplumu önemli bir aktör olarak devreye sokmak; demokratik değerleri güçlendirmek; yönetime karşı duyulan ve gittikçe artan güvensizlik duygusunu azaltmaktır.

Bilindiği gibi katılım aslında 1930 tarihinde yürürlüğe giren 1580 sayılı Belediye Kanunu'nun 13. maddesinde de söz konusu idi. Bu maddeye göre, "Her Türk, nüfus kütüğüne yerli olarak yazıldığı beldenin hemşerisidir. Hemşerilerin belediye işlerinde reye, intihaba, belediye idaresine iştirake ve belde

idaresinin devamlı yardımlarından istifadeye hakları vardır." Benzeri bir düzenleme de 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun yine 13. maddesinde bulunmaktadır. Bu maddeye göre; "Herkes ikamet ettiği beldenin hemşehrisidir. Hemşehrilerin, belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilendirme ve belediye idaresinin yardımlarından yararlanma hakları vardır."

5393 sayılı Belediye kanunu, 1580 sayılı Belediye Kanunu'na göre bir adım daha ileri gitmiş ve katılımın sağlanması için Kent Konseylerinin kurulmasını zorunlu kılmıştır. Kanununun 76. maddesine göre Kent Konseyleri; "kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır."

b-Yönetişimin Temel Özellikleri

Avrupa Birliği'nin (AB) 2001 yılının Temmuz ayında kabul ettiği İyi Yönetişim Beyaz Kitabı'na göre, Hem Birlik düzeyinde, hem de AB'ne üye devletlerin ulusal ve yerel siyasal yönetimlerinde geçerli olacak olan temel ölçütler iyi yönetim ilkeleriyle örtüşmek zorunluluğundadır. Avrupa Toplulukları Komisyonu'nun 2001 yılında hazırlamış olduğu Avrupa Birliği'nin yönetim plan ve stratejilerini kapsayan "White Paper", "iyi yönetişimin" ölçütlerini altı maddede toplanmakta ve kapsayıcı bir çerçeve oluşturmaktadır. Bu altı madde şunlardır:

- * Şeffaflık
- * Hesap Verilebilirlik
- * Katılım
- * Çalışma Uyumu
- * Yerindenlik
- * Etkinlik

c-Manisa Belediyesi ve İyi Yönetişim

Manisa Belediyesi, Yerel Gündem 21 çalışmaları içerisinde yer almakta, bu yönüyle ülkemizde iyi yönetişimin ilk uygulayıcılarından olmaktadır. Bu hassasiyetimiz, belediyemiz stratejik planlarının hazırlanmamsında da korunmuştur ve belediyemizin temel ilkeleri arasında şu ilkeler de yer almaktadır:

- Şeffaf Yönetim
- Katılımcı Yönetim
- Yerindenlik
- Kaynakların etkin ve verimli kullanımı.

Görüldüğü gibi bu ilkeler İyi Yönetişimin de ilkeleridir. Belediyemiz, iyi yönetişim uygulaması için stratejik planında;

- Kent Konseyinin yılda 4
- Kadın Meclisinin yılda 12
- Gençlik Meclisinin yılda 12
- Engelliler Meclisinin yılda 3
- Çocuk Meclisinin yılda 4 defa toplantı yapmasını öngörmektedir.

d-Değerlendirme:

Ülkemizde, kamu ve yerel yönetimlerde yaşanan reform süreci katılım mekanizmalarını güçlendirmekte, şeffaflığı artırmakta ve bu yönüyle de "İyi Yönetişim" uygulamalarına zemin hazırlamaktadır. Konu ile ilgili tarafların katılımına dayalı bir yönetimi öngören İyi Yönetişimde amaç; bireyleri, sivil toplum kuruluşlarını, iş dünyasını, diğer bir ifade ile toplumu, yönetimle bütünleştirmek; politikaların belirlenmesinden uygulanmasına kadar toplumu önemli bir aktör olarak devreye sokmak; demokratik değerleri güçlendirmek; yönetime karşı duyulan ve gittikçe artan güvensizlik duygusunu azaltmaktır. Gelişmiş ülkelerde hızla uygulama alanı bulan İyi Yönetişimin ülkemizde

de hayata geçmekte olması, demokrasimizin güçlenmesi, vatandaş-devlet ilişkilerinin sağlıklı zemine taşınması açısından olumlu bir gelişmedir. Bu gelişmenin sağlıklı şekilde sürdürülmesi için yerel yönetimlere önemli sorumluluklar düşmektedir. Demokrasinin okulu olarak kabul edilen ve yerel olması sebebi ile katılım mekanizmalarının işletilmesi açısından avantajlı konumda bulunan belediyelerimiz, İyi Yönetişim uygulamaları ile demokratikleşme ve kamunun etkin-verimli-kaliteli hizmet sunumunu sağlamak zorundadırlar.

Haziran 2006

KENTSEL GELİŞMEDE KATILIMCI YÖNETİM

Konu ile ilgili paydaşların karar alma ve uygulamada ortak hareket etmesi anlayışını savunan katılımcı yönetim veya bu yönetim anlayışının modelleştirilmesi olarak değerlendirilebilecek olan "İyi Yönetişim", kamunun tümünü veya bazı kesimlerini yakından ilgilendiren hususlarda alınacak kararlarda yetkilerin nasıl kullanılacağı ve yurttaşların kendi görüş, fikir ve yararlarını kararlara dahil edebilmeleri için neler yapmaları gerektiğiyle ilgili olan kurum, kural, süreç ve davranışları da göz önüne alarak, sorumlu ve duyarlı bir biçimde güç kullanımınıdır. Yönetişim yaklaşımının öngördüğü yönetme biçiminde kamu yönetimine düşen rol "katalizör" olmaktır. Kamu yönetimi artık karar alan, uygulayan, yönlendiren ve yöneten olmaktan çıkmakta, toplum aktörlerinin (birey, STK, iş dünyası ve kamu yönetimi) karşılıklı etkileşim içinde politika belirlemesi, planlaması, uygulaması ve denetlemesini öngören çok taraflı yönetim sürecinin katalizörü olarak görev yapmaktadır. Bu da özellikle son 25 yıldır savunulmaya başlanan "kürek çeken değil, dümen tutan" devlet anlayışının bir sonucudur.

Geçen ay ki yazımızda iyi yönetim konusunu incelemiş ve bu doğrultuda, Manisa Belediyesi Stratejik Planında iyi yönetim ile ilgili yaklaşımımızdan bahsetmiştik. Bu gün ise, hem iyi yönetim uygulamaları ve hem de yerel kalkınmada paydaşlar-

la birlikte hareket etmenin somut bir uygulaması olmasından dolayı diğer kentlerimiz için de örnek olarak değerlendirilebilecek olan bir çalışmamızdan bahsetmek istiyoruz.

Manisa için Spil Dağı'nın ayrı ve özel bir konumu bulunmaktadır. Tarihi ve doğal güzellikleri ile ülkemizin ender mekanlarından olan Spil Dağı, etkin değerlendirilebilmesi durumunda hem Manisa ve hem de ülkemiz açısından önemli bir ekonomik katkı üreten alan haline getirilebilir. Bunun sağlanabilmesi için belediyemiz öncülüğünde bir dizi çalışma başlatılmıştır. Bu çalışmalardan birisi de 1-2 Temmuz 2006 tarihinde 60 katılımcı ile gerçekleştirilen "Spil Geleceğini Arıyor" adlı arama konferansımızdır. Belediye, Valilik, Meslek Teşekkülleri, Sivil Toplum Örgütleri, Üniversite temsilcileri ve uzmanlardan oluşan 60 kişilik heyet 2 gün boyunca konuyu değerlendirmiş ve Spil Dağı ile ilgili olarak izlenmesi gereken politikaları belirlemiştir. Arama konferansımızda 4 alt grup oluşturulmuş ve bu grupların çalışmaları daha sonra tüm katılımcıların bir arada olduğu ortamda değerlendirilerek sonuç bildirgesine dönüştürülmüştür. Söz konusu arama konferansının sonuç bildirgesi aşağıdaki gibidir.

SPİL GELECEĞİNİ ARIYOR ARAMA KONFERANSI SONUÇ BİLDİRGESİ

01-02 Temmuz 2006 tarihinde geniş bir katılımı ile gerçekleştirilen arama konferansında Spil'den daha etkin yararlanabilmek ve bölge turizmine olan katkısını arttırabilmek amacıyla aşağıda belirtilen çalışmaların yapılması, politikaların takip edilmesi kararlaştırılmıştır.

A- GENEL POLİTİKALAR

Spilin çevresel değerlerini koruyarak kullanım imkanlarının artırılması

Spilin uluslararası turizmden daha fazla yararlanması amacıyla sadece Manisa ile sınırlı değil Ege Bölgesi genelinde planlama yapılması ve bu amaçla İzmir turizmi ile entegrasyonun sağlanması

Spil'de alt yapı imkanlarının geliştirilmesi; yol, su, elektrik, GSM gibi altyapı tesislerinin tamamlanması

Merkezi idare, yerel idare, meslek kuruluşları, sivil toplum örgütleri, üniversite ile ilgili kişilerin ortak çalışma ortamlarının geliştirilmesine Önem verilmesi

B- TURİZM VE SPOR

Doğal terapi yöntemleri (fitoterapi, aroma terapi, sülük terapi vs.) istifade edilerek, banyo, sauna, masaj, fitness ve mini kulüpten oluşan butik otel destekli; sağlık köyü kurulmalıdır.

Spor turizminin öne çıkarılarak sağlık köyü ile entegre edilmesi. Bu amaçla futbol, yamaç paraşütü, izcilik kampları, hayvan ve bitki gözlemciliği, fotoğrafçılık, doğa yürüyüşü, atlı doğa gezilen, dağ bisikleti, yön bulma, paintball, kaya tırmanışı, atıcılık, okçuluk, freazbee gibi spor ve hobi faaliyetlerine yönelik tesis ve organizasyonların gerçekleştirilmesi

Varış istasyonunda döner restaurantlı teleferik yapılanması ve buraya yakın yere günübirlikçilerin ihtiyaçlarını karşılayacak imkanlarla donatılmış piknik alanı oluşturulması

Bitki ve hayvan topluluklarının haritaları çıkarılarak bunlara uyumlu turlar düzenlenmesi

Mağara turizmi imkanlarının geliştirilmesi

Kongre ve eğitim amaçlı konaklamalara yönelik organizasyonlar düzenlenmesi

Atlı spor kulübü açılması

Basit tarım alanı ve hafif konaklama olanakları sağlanarak uluslar arası gençlik kampları statüsünde organizasyona dahil olunması

C- TANITIM VE REKLAM POLİTİKASI

Tanıtım Ögesi olarak Spil Dağı:

Endemik bitki örtüsü, Manisa Lalesinin doğal yetiştirme alanı, kybele, niobe, tantalos, pleops tahtı, çaybaşı deresi, Manisa

kalesi, ulucami, Mevlevihane yanikkaya, akpınar, frigkaya mezarları, mağaralar, sultan yaylası, atalanı, sülüklü göl, vadiler diğer doğal olgular ve mevcut tesisleri ile Spil Dağı mitolojik öyküleri ile Türkiye'nin önde gelen Olympos dağından biridir. Spil dağı geleceğini turizm çeşitliliğinde doğal yapısı korunarak hizmete sunularak var edecektir.

Tanıtım Politikası:

Spili tanıtmak sürekli ve etkin olmalıdır bunun için sürekli kaynak sağlanmalıdır. "Manisa Vakfı" adıyla bir oluşum gerçekleştirilmelidir.

Tanıtım Araçları :

a) İnternette www.manisaspil.com adresi ile web sayfası hazırlanması ve sürekli kılınması

b) Kitap, broşür, katalog, kartpostal ve tanıtım cdleri

c) Belgesel film veya filmler

d) Spil takvimi hazırlanması

e) Tur operatörleri ile ilişki ağı kurulması

f) TV reklamları hazırlanması

g) Gazete, dergi vb yayın araçlarının hazırlanması

h) Tanıtımın belli başlı dillerde gerçekleştirilmesi

i) Yerel, ulusal ve uluslararası ilgili kurumlar ve turizm firmaları ile işbirliğinin geliştirilmesi

Tanıtım Birimi Kurulması:

Sürdürülebilir kaynak sağlanması yani Manisa Vakfı kurulması durumunda Spil tanıtım birimi oluşturulması gerekir. Bunun profesyonel şekilde sürdürülmesi zorunludur. Spil dağı ile ilgili tüm projelerin tanıtım biriminde toplanması hizmette etkinliği ve birlikteliği sağlayacaktır.

Sonuç:

Spil Geleceğini Arıyor çalışmasının uygulamaya geçirilmesi

Manisa'nın ve efsanevi Spil Dağının tanıtımına sürekli katkı vereceği düşünülmektedir. Konu ile ilgili grupların öneri ve öngörüşlerinin değerlendirilerek öncelikle Spil Dağı envanteri çıkarılmalıdır. Bunun il turizmüne sunulmasına en kısa zamanda başlanılmasını gerekmektedir.

D- ÇEVRE POLİTİKALARI

1. Manisa Lalesi
2. Tıbbi ve aromatik bitkiler ile endemik türler
3. Yılkı atları ve diğer canlılar
4. Su kaynakları ve sulak alanlar
5. Klimatik konfor olanakları
6. Meyve bahçeleri
7. Arkeolojik kalıntılar ve mitolojik değerler
8. Özel şekilli ağaçlar, korumaya değer tek ağaçlar, meşcereler
9. Kuşların korunması
10. Jeolojik değerleri

Çevresel değerler başlığı altında toplanması gerekmektedir.

1. Manisa Lalesi Koruma Politikası :

12 ayda 15 gün çiçek açan ve Manisa'nın tanıtımında önemli bir değer olarak öne çıkan bu bitkinin korunması için öncelikle Manisa Lalesi'nin tanımının belirlenmesi, Patentlerinin alınması ve Coğrafi konumlanmasının yapılmasıyla birlikte ekonomik değer haline getirecek projeler geliştirilmeli, belediyenin öncülük rolü üstlenerek geliştirilecek bu projede Celal Bayar Üniversitesi ile birlikte hareket edilmeli ve üniversitede yapılacak çalışmalar desteklenerek elde edilen sonuçlar halkın ekonomik istifadesine sunulmalıdır.

2. Tıbbi, aromatik ve endemik bitkileri koruma politikası

Tıbbi ve aromatik bitkilerin toplanma şekli, zamanı ve kurutma (kullanıma hazırlama) şekilleri orman köylüsüne öğretilmelidir. Orman köylüsü dışında diğer insanların İzinsiz ve kontrolsüz yöntemlerle bu bitkileri toplamaları engellenmelidir. Bu yapılamadığı için salep bitkisi gibi bazı bitkiler yok edilmiştir. Bu durumdan hareketle bitkilerin coğrafi bölge işaretlemeleri ve

patent işlemleri tamamlanmalıdır.

Tıbbi ve aromatik bitki örtüsünün korunması amacıyla tarımı yapılmalı ve sanayi ile ilişkilendirilmelidir. Ve bu çalışmalar Mesir'i de içine alan projelerle bütünleştirilmelidir.

Ayrıca aromatik bitkiler yöre insanına öncelikle tanıtılmalı, köy kahvesinde neskafe ve koladan önce bitki çaylarının seçenekler arasına konulması benimsetilmelidir.

Spil'de 81 familyaya ait 329 cins ve 593 tür bitki tespit edilmiş olup bunlardan 78 türün endemik olduğu belirlenmiştir. Bu türlerin yoğun olduğu mevkilerde tespit edilmiştir. Başka yerde olmayan ve başka yerde yaşaması da zor olan bu türler insanımıza anlatılmalı, koruma çalışmaları tamamlanarak toplanabilecek ve toplanamayacak olanlar açıklanmalı cezai müeyyide, denetim sistemleri kurulup işletilmelidir.

Spil'de uygun alanlarda ziyaretçilerin bütün türleri bir arada görebileceği endemik bitki bahçeleri oluşturularak bu mekanlar eğitim amaçlı olarak da kullanılmalıdır.

3. Yılkı atları koruma politikası

Yılkı atları olarak tanınan atların yabani hayvan olmadığı bilinmekle birlikte bu isim altında ayrı bir değer ifade eden bu atlar kışın açlıktan ölüyorlar. Milli Park yetkililerinin sunduğu beslenme desteği artırılmalı, sığınaklar yapılarak bunların beslenmesi ve korunmasında gönüllü desteği sağlanmalıdır.

4. Su kaynakları ve sulak alanların korunma politikası

Spil dağındaki su kaynakları çeşitli yöntemlerle şehre indiriliyor. Bu sular iniş ve dağıtım esnasında kirlendiğinden halk sağlığı üstünde tehlike oluşturuyor. Milli park su kaynakları açısından zayıf. Kaynaklar milli parka bırakılmalı "spil su" olarak değerlendirilip milli park ziyaretçilerine sunulmalı. Boşa akan sular zemin etüdü uygun olan yerlerde oluşturulacak göletlerle toplanmalıdır. Bu göletler orman yangınlarında rezerv olarak kullanılabilir.

Esas koruma planının su etütleri yapılarak projelendirilmesi

ile mümkün olacağına inanılmaktadır.

5. Klimatik konfor olanakları koruma politikası

Spil'in sahip olduğu bu zenginlik insanların kendilerini mutlu hissetmelerini sağlayacak düzeydedir. Bunu nem,ısı ve hava hareketlerindeki kendine has oranlar oluşturur.

Spil'in sahip olduğu iklimatik konfor bölgeleri ve mevsimleri ölçülüp açığa çıkarılmalı sağlık ve turizm tesislerinin yapılması için önemi dikkate alınmalıdır.

6. Meyve bahçeleri koruma politikası

Milli park içerisindeki köylerimizde bu bahçelere rastlanmaktadır. Ormanın bu amaçla açılması sınırlanmakla birlikte, civar köylerin burada pazar açması sağlanmalı, Spil ve iklimine elverişli meyvelerin yetiştirilmesi desteklenmelidir.

7. Arkeolojik kalıntılar ve mitolojik değerleri koruma politikası

Buralara ulaşım için açılacak yollar Patikalar şeklinde olmalı doğayı tahrip edecek yapılara izin verilmemelidir. Bu eserler kaderine terk edilmiş olup tahrip edilmeleri önlenmelidir.

8. Özel şekilli ağaçlar ile korumaya değer tek ağaçlar ve meşcereleri koruma politikası

Milli parkta görev alacak kişiler buraya ait değerler hakkında Özel eğitimden geçirilmelidir. Milli parklar içinde anıt değeri olan ağaçlar tespit ve tescil edilmelidir.

9. Kuşları koruma politikası

Flora ve fauna açısından milli parkta bir çalışmaya ihtiyaç olduğu görülmüştür. Burada avcı baskısı yok ilaç etkisi yok, bunun yanında granüllü gübre kullanılmamalı su kaynakları korunmalı, yenileri oluşturulmalıdır.

10. Jeolojik değerleri koruma politikası

Milli park sınırları içinde taşocağı, maden ocağı ruhsatları verilmemeli. Daha önceden verilenler iptal edilmeli, su kay-

nakları doğal olmayan yöntemlerle taşınmamalı. Mağara vb. gibi yapılar kaderine terk edilmemeli, insan tahribatına müsaade etmeyen genel koruma tedbirleri alınmalıdır.

Yapılara ilişkin koruma politikaları

Yapılaşma özel sektör arazilerine kaydırılmalıdır. Spil'de doğal olmayan bir yapılaşmaya asla izin verilmemelidir. Yol yerine güvenli patikalar yapılmalıdır. Yapılarda kesinlikle doğal malzeme kullanılma zorunluluğu getirilmelidir. Yapılaşmaya ilişkin değerler tespit edilmeli, koruma kriterleri oluşturularak koruma planları tamamlanmalıdır. Spil dağının hudutları belirlenmelidir. Spil dağı at alanından ibaret değildir. At alanındaki yapılaşma çok yoğunudur. İdarecilerin ve işletmecilerin inisiyatifinde bir yapılaşmaya asla müsaade edilmemelidir. Spil'e gelecek yapılar için "doğa koruma bilimine evet, teknolojik konfora hayır" ilkesi geçerli kılınmalıdır.

Diğer koruma politikaları :

Spil öncelikle keçilerden korunmalıdır. Spil'deki keçi popülasyonu azaltılmalı ve geçimini keçiler üzerine kurulu olan halka, Spil'den, başka ekonomik değerler verilmelidir. Keçiler için yayılım alanları tespit edilmelidir.

Sonuç :

Korunacak çevresel değerlerin ve koruma politikalarının tam anlamıyla belirlenmesi için uzmanlarınca araştırmaların yapılması, bu kapsamda uzun vadeli gelişme planının "Master Plan" acilen hazırlanması ve koruma kullanma dengesinin oluşturulması gerekmektedir. Bu sayede alan içinde nerede neyin ne zaman nasıl ve kiminle korunacağına ilişkin bilgiler elde edilmiş olacak ve esas politikalar bu sayede kendiliğinden oluşacaktır.

E-FİNANS VE İŞLETME YÖNTEMLERİ

1.Girişim Modeli

a) Sivil toplum kuruluşları ve Özel sektör ve diğer kurumlar belediye Öncülüğünde bir araya getirilmeli. Sivil toplum Örgütlerinin Spil'in değerlendirilmesine yönelik gönüllü katkıları

araştırılmalı (Temanın çalışmaları üniversitenin olası katkıları, akademik odaları ve diğer odaların katkıları, dernek ve vakıflar)

b) Manisa belediyesi kendisine tahsis edilecek turizm merkezi içinde gerekli tanıtım, denetim, planlama işlevlerini yerine getirerek proje bazında Özel sektöre Yap-İşlet-Devret modeliyle turizm merkezinin değerlendirilmesini sağlamalıdır.

c) Manisa Belediyesi öncülüğünde Spil turizm merkezinde yapılacak yatırımlarda rol almak üzere, Manisa halkına açık çok ortaklı bir şirketin kurulması ve dağ turizminde uzman yatırımcı şirketlerin davet edilerek ortaklık koşullarının değerlendirilmesi.

2. Yatırım Ortamı

a) Yatırım indirimi geliştirilmeli, ve turizm yatırımları özellikle teşvik edilmeli.

b) Yatırımcı şirketlerin katkı payı dışında altyapı yatırımlarının finansmanında il özel idaresi, belediye ve diğer kamu kurumlarının desteğinin sağlanması.

3. Finansman Modelleri

a) 2-3 milyon dolarlık, pre-finansmanın ardından dış kaynaklar bulunabilir.

b) Avrupa yatırım bankasından krediler bulmak 5-10 yıl vadeli krediler bulmak turizm bakanlığından kredi olanaklarını oluşturmak.

c) Devre mülk devre tatil den pre-finansman sağlanabilir.

d) Ana yatırım yapan firma sonradan bazı tesisleri kiralayabilir. Ciddi bir yatırımcı diğer alanların kullanımında yetki devri yapılabilir.

e) Milli Park girişi ücretlendirilerek finansmana katkı sağlanabilir

Temmuz 2006

KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ KENTLERİN ORGANİZASYONU VE REKABETÇİLİĞİ:

Küçük Ve Orta Ölçekli Kentlerin Rekabetçiliği Nasıl Geliştirilir?

Hızlı değişim ve dönüşümlerin yaşandığı bir çağa tanıklık ediyoruz. Bu çağ; toplumsal temel paradigmalarının yeniden sorgulandığı, siyasetin yeniden yapılandırıldığı, ekonomik faktörlerin çarpıcı değişimler yaşadığı, ulusal sınırları aşan işbirliklerinin oluşturulduğu, teknolojiye baş döndürücü gelişmelerin yaşandığı bir çağdır.

Kısaca, "küreselleşme" olarak isimlendirilen bu süreçte, bir yanda gelişmiş ülkelerin her geçen gün daha da büyüdüğü, diğer yanda özellikle, geri kalmış ülkelerin de daha da olumsuz şartlara doğru sürüklendiği görülmektedir. Küresel değişimin gerektirdiği yapısal dönüşümleri gerçekleştiremeyen ülkeler zaten geride oldukları bu yarışta daha da geriye düşmektedirler.

Dünyamızda küresel süreç tüm hızıyla yaşanırken, ilk bakışta ters gibi görünmekle birlikte, yerelleşme süreci de hızlı biçimde yaşanmaktadır. Yerel değerlerin önem kazandığı bu süreçte, başarının temel aktörleri arasında yerel aktörler de yer almaktadır.

Ulusal kalkınma ve rekabet gücünün geliştirilmesi artık

sadece merkezi planlama ve uygulamalarla mümkün görünmemekte; merkezin genel politika belirleme ve yönlendirme görevi üstlendiği; buna mukabil yerel aktörlerin hızlı, esnek ve yaygın girişimlerle ekonomik gelişimin lokomotifliği olduğu görülmektedir. Bu sebeptendir ki, gelişmiş ülkelerde kalkınma anlayışı, ulusal kalkınmadan yerel kalkınmaya doğru dönüşüm yaşamaktadır.

Bunun doğal sonucu olarak da kentler artık rekabetin ve kalkınmanın en önemli öznesi konumuna gelmişlerdir. Klasik İktisadın kurucularından Adam Smith'in "ulusların karşılaştırmalı üstünlüğü" diye belirttiği rekabetin yerini "kentlerin karşılaştırmalı üstünlüğü"ne dayalı rekabet almaktadır.

Kentler arası rekabet ise özellikle "küresel kent" olarak bilinen ve sınırları dahilinde oldukları ülkenin nüfus, ekonomi, altyapı, enerji ve benzeri alanlarında en güçlü kentleri arasında geçmektedir. Kentler arası rekabetin sayıca çok az olan küresel kentler arasında sıkışıp kalması ise, yaygın ve sağlıklı kalkınmanın önündeki en büyük engellerdendir. Dünya zenginliklerinin herkese hakça dağıtılması yerine dar bir coğrafyada üretilip paylaşılması bir yandan topluluklar arası gelir dağılımında zaten var olan olumsuzlukları daha da artırmakta; diğer yandan ise sürdürülebilir bir kalkınmayı imkansız kılmaktadır.

Kentler arası rekabete dayalı, sağlıklı ve sürdürülebilir bir kalkınma için küçük ve orta ölçekli kentlerimizin rekabet edebilirlik kabiliyetlerinin geliştirilmesi gerekmektedir.

Sağlıklı ve sürdürülebilir bir kentsel kalkınma ise öncelikle "ekolojik sürdürülebilirlik", "sosyal sürdürülebilirlik" ve "ekonomik sürdürülebilirlik" ilkelerine dayalı politikaların sağlıklı olarak uygulanmasını gerekli kılmaktadır.

Bir kentin ekolojisi, denizi, ormanı, suyu, havası, kısacası içinde bulunan tüm canlı ve cansız varlıkları ile doğal zenginliklerdir. Kentlerimiz bu zenginliklerini feda etmeksizin gelişimini sağlayabildiği ölçüde sağlıklı ve sürdürülebilir kalkınma mümkün olacaktır.

Sosyal sürdürülebilirlik, o kentte yaşayan insanların bireysel ve toplumsal yaşamlarını, insan haysiyetine yaraşır, kendi yerel kültürlerini muhafaza edecek bir şekilde sağlıklı olarak sürdürebilmeleridir. Kentsel gelişim, kentte yaşayan insanlara refah ve huzur sunabiliyorsa bir anlam ifade eder. İnsanı feda eden, onun hayatını karabasana dönüştüren bir gelişimin sağlıklı ve sürdürülebilir olması mümkün değildir.

Ekonomik sürdürülebilirlik ise günümüz insanının ekonomik ihtiyaçlarına cevap verebilen ama bunun yanı sıra gelecek nesillerin ekonomik ihtiyaçlarını da koruyabilen bir yapının oluşturulması demektir. Ekonomik sürdürülebilirlik, ekonomik sistemin insanların temel ihtiyaçlarına cevap verebilmesi, gelir dağılımındaki adaletsizliği ortadan kaldırarak fakirliğin azaltılması, buna paralel olarak insanlar arasındaki eşitsizliğin ortadan kaldırılması, faydalı mal ve hizmetlerin adil şekilde sunulması ile sağlanabilir.

Küçük ve orta ölçekli kentlerin gelişimi, bu üç temel ilkeye bağlı kalmak şartı ile "Kent Stratejik Planı"nın yapılmasını gerekli kılmaktadır. Çünkü, bir kentin gelişimi, o kentin sahip olduğu potansiyelin iyi analiz edilmesi, ulusal ve küresel rekabet şartlarının doğurduğu fırsatlar ve tehditler çerçevesinde optimum politikaların belirlenmesi ve uygulanması ile mümkündür.

Her kent nüfusu, doğal kaynakları, coğrafi konumu ile kendine özgü bir potansiyele sahiptir. Sağlıklı bir gelişim ise öncelikle görece üstünlüğü olan alanlarda kalkınmanın planlanması ile mümkündür. Bu sebeple, kentlerimizin diğer kentlere göre hangi alanlarda göreceli üstünlüğe sahip olduğunun belirlenmesini gerekli kılmaktadır.

Küçük ve orta ölçekli kentlerimizde sürdürülebilir bir kalkınmanın sağlanabilmesi için yapılacak stratejik planlar beş temel alanı kapsamalıdır. Bunlar;

- * Fiziksel Kalkınma,
- * Sosyal Kalkınma,

- * Kültürel Kalkınma,
- * Ekonomik Kalkınma,
- * Etkin Yönetimdir.

Fiziksel Kalkınma : Yerel kalkınmanın sağlanabilmesi için, kentin ihtiyacı olan altyapı, planlama faaliyetlerini kapsamaktadır. Günümüzden 600 sene önce yaşamış olan ibni Haldun, temel eseri olan Mukaddime'de "bir kentin kuruluş aşamasında gelişmemiş yapılara sahip olduğunu, zamanla üretimin artmasına paralel bayındırlığın geliştiğini, gelişen bayındırlık ile paralel bu kentin cazibesinin artacağını, seçkin sanatkarların, ustaların bu kente geleceğini ve bunun da kent ekonomisini geliştireceğini, gelişen ekonominin de kent bayındırlığını geliştireceğini" savunmakta ve kentin fiziksel gelişimi ile ekonomik gelişimi arasındaki güçlü bağları belirtmektedir. Bu gün de üzerinde mutabakat sağlanan görüşe göre, kentlerin kalkınabilmesi ve küresel rekabetten güçlü olarak çıkabilmeleri için planlama, imar, altyapı, çevre, rekreasyon gibi alanlarda ciddi gelişmişlik düzeylerine sahip olmaları gerekmektedir.

Sosyal Kalkınma : Kentlilerin sosyal refah seviyelerinin artırılması için gereken tesisleşme ve etkinlikler ile kentliler arasında sosyal dayanışmanın güçlendirilmesi, sosyal güvenlik kapsamında yapılan çalışmaların yaygınlaştırılmasıdır. Sosyal yönden gelişimini sağlayamayan toplumlar patlamaya hazır bomba gibidir. Geçtiğimiz yıl Paris Banliyölerinde başlayan ve Avrupa kentlerine yayılan getto ayaklanmaları olarak tarif edilen eylemler sosyal kalkınmanın sağlıklı gerçekleştirilememesinin sonuçlarıdır.

Kültürel Kalkınma : Kent Kültür hayatının gelişimi için tesisleşme ve etkinlikleri kapsayan çalışmalardır. Bireylerin kültürel hizmet ihtiyaçlarının karşılanması, kentin kültürel zenginliklerinin geliştirilmesi, değişik kültürlerin bir arada barış ve hoşgörü çerçevesinde çok renkliliğini muhafaza etmesi gerekmektedir.

Ekonomik Kalkınma : Kent ekonomisinin geliştirilmesi için planlama, teşvik ve organizasyonlar ile istihdam artışına yönelik eğitim ve organizasyon çalışmalarını kapsamaktadır. Kentler, içinde yaşayanların geçimlerini sağlayabildikleri mekanlar olmalıdır. Kendi sakinlerine refah sunamayan, onların bu günkü ekonomik ihtiyaçlarını karşılayamayan, gelecekle ilgili onlara umut vaat edemeyen kentler varlıklarını sürdürmezler.

Etkin Yönetim: Kent kaynaklarının, etkin ve verimli kullanımını için kalite - verimlilik odaklı, katılımcı, performansa dayalı yönetim anlayışının gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Etkin kent yönetimi, kent paydaşlarının birlikte karar alıp uyguladıkları bir anlayışı gerekli kılmaktadır. Merkezi idare temsilcileri, yerel yönetim temsilcileri, iş dünyası, sivil toplum örgütleri ile o kentte yaşayan, o kent için emek sarf eden, o kentin imkanlarından yararlanan herkesin fikir ve önerilerinden yararlanabilecek modern bir kamu yönetimi anlayışı hakim olabilmelidir.

Değerli konuklar;

Kentler sadece ikamet amaçlı yapıların olduğu mekanlar değil; insan ve toplum hayatının temel unsurları olan ekonomik, sosyal, kültürel faaliyetleri de barındıran alanlardır. Kentler, aynı zamanda günümüzde küresel rekabetin en etkin unsurlarıdır. Bu rekabetten başarıyla çıkabilmek için kentlerimizi doğru yönetmek, onun sahip olduğu potansiyeli en etkin biçimde harekete geçirmek, ulusal ve bölgesel düzeyde insanlarımızı refah sunan bir yapıya dönüştürmek zorundayız.

Günümüz bilgi çağıdır. Bilgi, doğru yerde ve doğru biçimde kullanıldığında insanlığa zenginlik sunan en önemli sermayemizdir. Ve bilgi, neşe gibi paylaştıkça artan bir zenginliktir. Bilgi ve tecrübelerimizi aramızda paylaşabildiğimiz oranda hepimiz zenginleşme yolunda ilerleyebiliriz.

Bu toplantıyı tertip ederek bilgi ve tecrübelerimizi paylaşmamıza imkan tanıyan organizasyon yetkililerine teşekkür ediyor, barış ve refahın hakim olduğu bir dünya özlemi ile hepinizi selamlıyorum.

BELEDİYELERİN YOKSULLUKLA MÜCADELEDE ROLLERİ VE GIDA BANKACILIĞI

Belediyeler, belde halkının yerel ihtiyaçlarını karşılamakla görevli kamu tüzel kişileridir. Yerel ihtiyaçlar ifadesi çok geniş bir ifade olmakla beraber, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda belediyelerin görevleri sayılırken bu ifadeye belli bir çerçeve çizilmektedir. Söz konusu kanunun 14. maddesinde sayılan görevler içerisinde "Sosyal hizmet ve yardım, meslek ve beceri kazandırma, ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi, Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 50.000'i geçen belediyelerin kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açması, sağlıkla ilgili her türlü tesisin açılması ve Gıda bankacılığı" yer almaktadır.

Kanunun ilgili maddesinde görüldüğü gibi belediyelere sosyal politika izlemeleri için gerekli araçlar sunulmaktadır. Belediyelerin sosyal politikalara katkısı "sosyal belediyecilik" adı altında etraflıca incelenmiş bir konudur. Kentte ihtiyaç sahiplerine yardım edilmesi ve bu surette sosyal adalet ve barışa katkı sağlanması açısından önemli bir konu olmakla beraber, biz bu yazımızda Belediye Kanunu'nda yeni yer alan gıda bankacılığı üzerinde durmak istiyoruz.

Gıda Bankacılığı (Food Banking); Üretici, satıcı veya hizmet sunanların elinde bulunan ancak son kullanım tarihinin yaklaşması, paketleme hatası, üretim, ihracat veya ihtiyaç fazlası gibi nedenlerle değerini kaybeden ve çöpe gitme ihtimali bulunan

malların ihtiyaç sahibi olanlara ulaştırılmasını amaçlayan bir sistemdir. 1967 yılında çok küçük bir organizasyon olarak Amerika Birleşik Devletlerinde başlayan bu sistem, bugün 200 den fazla gıda bankası ile, ABD'de her yıl 23 milyondan fazla iyi beslenemeyen insana (bunun 8 milyonu çocuk ve 4 milyonu yaşlı) acil gıda yardımı sağlamaktadır.

Gıda Bankacılığı terimindeki "gıda" kelimesi sebebi ile sadece yiyecek maddelerini kapsadığı gibi bir izlenim çıkmakta ise de aslında "gıda, giyecek, yakacak ve temizlik maddelerini kapsamaktadır.

5281 sayılı Kanunla (43'üncü madde 8/a bendi) Gelir Vergisi Kanununun 40'ıncı maddesine 5035 sayılı Kanun'la eklenen 10. bendindeki; "Fakirlere yardım amacıyla gıda bankacılığı faaliyetinde bulunan dernek ve vakıflara, Maliye Bakanlığı'nca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde bağışlanan gıda maddelerinin maliyet bedeli " ibaresinin "Fakirlere yardım amacıyla gıda bankacılığı faaliyetinde bulunan dernek ve vakıflara, Maliye Bakanlığı'nca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde bağışlanan gıda, temizlik, giyecek ve yakacak maddelerinin maliyet bedeli " şeklinde değiştirilmesi suretiyle, 01.01.2005 tarihinden geçerli olmak üzere, anılan kurumlara bağışlanacak temizlik, giyim ve yakacak maddeleri de kapsama alınmış ve bunların maliyet bedellerinin de gelir vergisi matrahının hesaplanması sırasında hasıllardan indirilmesi veya yıllık gelir vergisi beyannamesi üzerinde indirim konusu yapılmasına izin verilmiştir.

Gıda Bankacılığı ihtiyaç sahibi vatandaşların ihtiyaçlarını gidermede katkı sağlayabilmek amacıyla kurulmuş bir sistemdir. Özellikle ihtiyaç maddelerini üreten kurumların ellerinde bulunan fazlalıkların veya değişik sebeplerle piyasaya sürmek istemedikleri malzemelerin ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Örneğin, gıda maddesi üreten ve son kullanma tarihleri yaklaştığı için piyasaya sürülemeyen malzemeler gıda bankasına bağışlanmakta ve bu kurum vasıtasıyla da ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmaktadır. Malzemeyi gıda bankasına veren kurumlara, verdikleri

malzemelerin maliyetlerini gider gösterebilme imkânı sağlanması ciddi bir teşvik unsurudur. Benzer şekilde ihtiyaç malzemelerini büyük oranlarda tüketen fakat konjonktürel sebeplerle bir bölümü ellerinde kalan kurumlar da bu imkândan yararlanabilmektedir. Örneğin, otel gibi bu malzemeleri fazlasıyla kullanan fakat ellerinde bu malzemelerden gereğinden fazla kalan kurumlar bu malzemeleri gıda bankasına vererek maliyet gösterebilmektedirler.

Uygulama sadece üretim yapan firmalar ile bunları kullanan firmaları kapsamıyor. Uygulamadan, Gelir Vergisi beyannamesi vermiş olması ve kazanç bildirmesi şartıyla; bir avukat, bir doktor ya da bir mali müşavir, bir şirket ortağı veya bir ev ya da iş yeri sahibi; kısaca, bir ticari işletmesi bulunmayanlar şu şekilde yararlanacak: Bunlar yapacakları gıda, temizlik, giyecek ve yakacak maddesi şeklindeki yardımlarının KDV dahil bedelini verecekleri beyannamedeki "bağış ve yardımlara ilişkin bölüme" yazacaklar ve Gelir Vergisi matrahlarından düşecekler. Üstelik, rakamsal ya da oransal da herhangi bir sınırlama yok. Bildirilecek kazancın (matrahın) tamamı kadar bağış yapılabilmesi mümkün. İlgili dernek ya da vakfa herhangi bir belge düzenlenmesine gerek de yok ama varsa bağış yapılan malın edinimine ilişkin belgeler iyi saklanmalı.

5393 sayılı Belediye Kanununun 15. maddesinin (m) bendine göre "Beldede ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi ve kayıt altına alınması amacıyla izinsiz satış yapan seyyar satıcıları faaliyetten men etmek, izinsiz satış yapan seyyar satıcıların faaliyetten men edilmesi sonucu, cezası ödenmeyerek iki gün içinde geri alınmayan gıda maddelerini gıda bankalarına, cezası ödenmeyerek otuz gün içinde geri alınmayan gıda dışı malları yoksullara vermek" belediyelerin yetkileri arasında yer almaktadır.

Belediyeler gıda bankacılığı yolu ile sosyal yardımların daha etkin olarak ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmasını temin edebileceklerdir. Gıda Bankacılığı uygulamasının belediyelerde yaygınlaşması, sosyal belediyecilik çalışmalarının kurumsallaşması ve bu merkeze yardım edecek şirketlerin de yardımlarını gider

olarak gösterebilmeleri açısından büyük önem taşımaktadır. Bu sayede belediyeler sadece kendi bütçelerinden yapacakları yardımlarla hayırseverlerin yapmak istedikleri yardımlara aracılık etmenin daha da ötesinde bir rol oynayabileceklerdir.

Ocak 2007

ÇEVRE VE BELEDİYELER

Çevre, "Bir varlığın bağıntı kurduğu kendi dışındaki varlıkların tümü" olarak tanımlanmaktadır. Bu tanım son derece geniş olmakla beraber yazımızın konusu itibarı ile çevre "hava, toprak, su, bitki ve hayvan varlığı ile doğal ve tarihsel zenginliklerin tümü"dür.

İnsan çevresi ile vardır ve çevre koşulları insan yaşamını etkileyen en önemli unsurdur. Uzun yıllar boyunca insan yaşamı çevrenin etkisi arasında şekillenmiş, insan içerisinde bulunduğu çevre şartlarına göre kendisini konumlandırmıştır. Bu sebeple de ikamet edeceği yerleri belirlerken çevre koşullarının uygunluğu en önemli unsur olmuştur.

Önceleri, çevrenin etkisinde ya da egemenliği altında yaşayan insanlar, zamanla çevreyi egemenlikleri altına almaya başlamışlardır. Fakat insanın çevreyi egemenliği altına alması ile birlikte çevresel değerlerin kısa vadeli çıkarlar uğruna hoyratça kullanılmasının kaçınılmaz sonucu olarak ciddi bir tehlike baş göstermiştir. Uzun yıllar sanki doğada bulunan değerler tükenmez kaynaklarmış gibi, doğadaki denge her şart altında sağlanabilirmiş gibi sorumsuzca yapılan girişimler sonucu denge bozulmuş ve insanın yaşam alanı olan çevre bu sefer yaşamı tehdit eder hale gelmiştir. Günümüzde çevre kirliliği insanoğlunun en önemli problemidir. Çevre kirliliği genel

olarak insanların her türlü faaliyetleri sonucu suda, toprakta ve havada meydana gelen olumsuz gelişmelerle ekolojik dengenin bozulması ve böylece ortaya çıkan kötü koku, zehirlilik, radyasyon, gürültü, hava kirliliği ve arzu edilmeyen diğer sonuçlar olarak tanımlanabilir.

Çevre şartlarında yaşanan bozulmanın medyana getirdiği tehdit bu alanda özel çabalar sergilenmesini gerekli kılmış ve çevre yönetimi doğmuştur. İnsan ve çevresi arasında bozulmaya başlayan dengenin yeniden kurulabilmesi için, akılcı çözüm yollarını bulmaya çalışan çevre yönetim bilimi, diğer disiplinlerden faydalanmak suretiyle amacını gerçekleştirmeye çalışmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14. maddesinde "çevre ve çevre sağlığı" hizmetleri de belediyelerin görevleri arasında sayılmaktadır. Ayrıca Çevre Kanunu ve çeşitli yönetmeliklerde de bu konuda belediyelere görevler verilmiştir.

Belediyeler bir yandan yasaların verdiği sorumluluk gereği çevresel değerlerin korunması, yaşatılması için denetim çalışmalarını sürdürürken diğer yandan da özellikle ellerindeki planlama aracını en etkin biçimde kullanarak kentlerimizde çevre tahribatına yönelik girişimleri önleyecek çalışmalar yapmalıdır. Çünkü özellikle plansız kentleşme ve sanayi alanlarının tespitindeki yanlışlıklar en önemli çevresel tehditler arasında yer almaktadır.

Plansız, çarpık kentleşme veya yanlış planlama sonucu tarım arazileri ve hayvanların doğal yaşam alanları hızla ikamet veya sanayi amaçlı yapılanmalara maruz kalmakta ve bu da ekolojik dengeyi tahrip etmektedir.

Kentler yüksek nüfusları ile aynı zamanda en önemli atık üretim merkezleridir. Bu atıkların sağlıklı ortamlarda toplanması, tasnifi ve geri dönüşüm projeleri yolu ile doğaya kazandırılması gerekmektedir. Belediye Kanunu'nun 15. maddesine göre "Katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak" belediyelerin yetki ve

imtiyazları arasında yer almaktadır. Belediyelerin su kaynakları üzerindeki imtiyazları, denetim yetkileri de bir başka önemli araçtır.

Belediye Kanunu'nun 15. maddesine göre "Gayrisihhî işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak; hafriyat toprağı ve moloz döküm alanlarını; sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) depolama sahalarını; inşaat malzemeleri, odun, kömür ve hurda depolama alanları ve satış yerlerini belirlemek; bu alan ve yerler ile taşımalarda çevre kirliliğı oluşmaması için gereken tedbirleri almak" belediyelerin yetki ve imtiyazındaki konular arasında bulunmaktadır.

Kent yönetimleri olarak belediyelerimiz kentlerimizin sağlıklı şekilde gelişimini sağlamak zorundadır. Bu sebeple sürdürülebilir kentleşme belediyelerimizin stratejik sorumlulukları arasında yer almaktadır.

Bu dünya atalarımızdan miras kalmadı, gelecek nesillerin bizdeki emanetidir. Doğal, tarihi ve kültürel varlıklarını koruyan, bizden sonraki nesillere sağlıklı olarak devredebileceğimiz bir kentleşmenin sağlanması gerekmektedir.

Tüm insanlığın ortak malı olan değerlerin muhafazası, insanlığa karşı yükümlülüğümüzdür. Günümüz insanının ihtiyacını karşılarken, aynı kaynakların bizden sonra gelecek nesil için de önemli olduğu unutulmadan hareket edilmelidir.

Tarım arazilerini yapılaşmaya açan, orman arazileri ve su havzalarını koruyamayan, atıkları ile çevrede kalıcı kirlenme ve tahribatlara yol açan bir kentleşme söz konusu olamaz.

Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Konferansı Habitat II. Kent Zirvesi'nin (3-14 Haziran 1996, İstanbul) değindiğı en önemli noktalardan biri "İnsanlar için yaşanabilir çevre" idi ve bu konuda bir dizi öneri sunulmuştur. Bu önerilerin ilk maddesinde şu ifade yer almaktadır: "İnsanın; hürriyet, eşitlik ve yeterli yaşam koşulları sağlayan onurlu ve refah içinde bir çevrede yaşamak temel hakkıdır. İnsanın, bugünkü ve gelecek

nesiller için çevreyi korumak ve geliştirmek için ciddi bir sorumluluğu vardır."

Belediyelerimizin bu sorumluluğu kuşanması hem bu gün kentlerimizde yaşayanlara ve hem de gelecek nesillere karşı olan en önemli borcumuzdur.

şubat 2007

BELEDİYE MECLİSLER VE DEMOKRASİ

Yerel yönetimler "Demokrasinin Okulu" olarak değerlendirilirler. Yerel yönetimlerin karar mekanizmasının doğrudan yerel halk tarafından seçilmesi, alan yakınlığı sebebi ile halkın seçtiklerini denetleme imkanının daha fazla olması ve yine halkın karar ve uygulamalara katılımının merkezi idareye oranla yerel yönetimlerde daha fazla imkan dahilinde olması sebebi ile demokrasinin okulu gibidir.

Yerel yönetimlerin karar organları olan meclislerinin yerelden seçilmesi ve sayı itibarı ile de fazla olması sebebi ile birçok vatandaşın demokratik süreçte yer almasına imkân tanınmaktadır. Ülkemizde 3225 belediye ve 34.477 belediye meclis üyesi bulunmaktadır. Genel idarede 550 milletvekili seçildiğine göre belediye meclisleri bu açıdan vatandaşla 70 kat daha fazla imkân tanımaktadır. Hatta 3208 olan İl Genel Meclis Üyesi de bu sayıya ilave edilirse ülke genelinde yerel meclislerine toplam 36.685 kişi seçilmektedir. Bu sayılar da demokratik kültürün gelişmesi açısından yerel meclislerin önemini ortaya koymaktadır.

Zayıf Meclis:

Ülkemizde belediye yönetimlerinde başkanlık sistemine benzer, başkanın çok güçlü, meclislerin ise zayıf olduğu bir sistem

uygulanmaktadır. Uzun yıllardır bu durum tenkit edilmiş ve "güçlü meclis" talebi dillendirilmiştir. Kamu ve yerel yönetimler reformu kapsamında sürdürülen çalışmalar esnasında kamuoyunda bu beklenti artmış ve yerel meclislerin adeta yerel parlamento gibi güçlendirilmekte olduğu kanısı hakim olmuştur. Oysa, yürürlüğe giren yasalara bakıldığında bu konudaki beklentilerin pek de gerçekleştiği söylenemez. Eskisine göre belki de tek fark meclis denetim komisyonlarının kurulmasıdır. Ancak bu komisyonların da ne kadar etkin olabileceği ayrı bir konudur ve kanaatimizce çok da ciddi bir değişiklik söz konusu değildir.

Belediye Meclislerinin güçsüz olmasının en önemli sebebi, belediye başkanının meclis içerisinden ve meclis üyeleri tarafından seçilmemesidir. Bilindiği gibi mahalli seçimlerde meclis üyeleri ve belediye başkanı için ayrı ayrı oy kullanılır ve bunlar birbirinden bağımsız olarak seçilirler. 1963 yılına kadar belediye başkanları ayrı bir oyla seçilmiyor, belediye Meclisi kendi içerisinden birini başkan olarak seçiyordu. Fakat 1963 yılında yapılan bir düzenleme ile belediye başkanları da halkın seçimiyle belirlenmeye başlamıştır. Bu da belediyede iki ayrı seçilmiş organa sebep olmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre Belediye Meclisi, belediyenin karar organıdır. Belediye başkanı ise belediye idaresinin başı ve belediye tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Ancak, belediye başkanı aynı zamanda Belediye Meclisinin de başkanıdır. Belediye Meclislerinde gündem dışı konuşmak isteyen meclis üyesi isteğini yazılı olarak başkana bildirilir. Söz verip vermemek ve söz verildiğinde süresini ve zamanını belirlemek yetkisi başkana aittir. Oysa başkan her zaman söz hakkına sahiptir. Yani belediye başkanının yetkisi çok geniştir.

Belediye Meclisinin belediye başkanı ve belediye idaresi üzerindeki var olan kimi yetkilerine bakıldığında aslında bunların çok da kullanışlı olmadığı görülmektedir. Örneğin; Belediye Meclisi bütçe ve kesin hesabı görüşür ve karara bağlar ancak; Mecliste bütçe ve kesin hesap tümüyle reddedilemez.

Belediye Meclisinin elindeki en önemli araç faaliyet raporlarıdır. Yasaya göre "Belediye başkanınca meclise sunulan bir önceki yıla ait faaliyet raporundaki açıklamalar, meclis üye tam sayısının dörtte üç çoğunluğuyla yeterli görülmezse, yetersizlik kararıyla görüşmeleri kapsayan tutanak, meclis başkan vekili tarafından mahallin mülkî idare amirine gönderilir. Vali, dosyayı gerekçeli görüşüyle birlikte Danıştaya gönderir. Yetersizlik kararı, Danıştayca uygun görüldüğü takdirde belediye başkanı, başkanlıktan düşer." Ancak meclis üyelerinin dörtte üçünün ret oyu verme ihtimali çok zayıftır. Meclisin yarısından fazlasının ama dörtte üçünden azının ret oyu vermesi durumunda faaliyet raporu kabul edilmiş sayılır. Kaldı ki ret durumunda Danıştaya giden dosyada ret gerekçesi yetersiz bulunur ve meclisin faaliyet raporunu siyasi mülâhazalarla ret ettiği kararı verilirse bu durumda yasanın 30. maddesine göre meclisin feshi gündeme gelir. Çünkü Belediye Meclisleri siyasi karar alamazlar.

Meclisin elindeki bir diğer yetki de gensorudur. Yasaya göre "Meclis üye tam sayısının en az üçte biri oranındaki üyenin imzasıyla belediye başkanı hakkında gensoru önergesi verilebilir. Gensoru önergesi, meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun oyu ile gündeme alınır ve üç tam gün geçmedikçe görüşülemez. Gensoru önergesinin karara bağlanmasında dördüncü fıkraya göre işlem yapılır." Yani faaliyet raporundaki gibi konu Danıştay'a gider ve aynı şekilde siyasi mülâhaza olarak değerlendirilirse meclisin feshi gündeme gelir.

Katılım Sorunu:

Belediye Meclislerinin özellikle demokratik katılım mekanizmaları olarak güçlendirilmesi ile ilgili beklentiler arasında sivil toplum kuruluşları, meslek odaları, muhtarlar gibi kişi ve kurumların da oy hakkı olmamakla beraber görüşmelere katılma ve görüş bildirme haklarının tanınması beklentisi bulunmakta idi. Ancak yasada bu beklentiler ihtisas komisyonlarına katılım ile sınırlı tutulmuştur. Yasanın 24. maddesine göre "Mahalle muhtarları ve ildeki kamu kuruluşlarının amirleri ile ildeki kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversiteler, sendikalar ve gündemdeki konularla ilgili sivil toplum

örgütlerinin temsilcileri, oy hakkı olmaksızın kendi görev ve faaliyet alanlarına giren konuların görüşüldüğü ihtisas komisyonu toplantılarına katılabilir ve görüş bildirebilir." Oysa Belediye Kanununun genel gerekçe bölümünde, kanun tasarisinin hazırlanmasındaki temel gerekçeler açıklanırken, katılımı ilgili şu ifadeler yer verilmektedir: "Katılıma ilişkin yeniliklerin başında belediye meclislerine ve ihtisas komisyonlarına katılıma ve görüş bildirilmesine ilişkin düzenlemeler bulunmaktadır." Komisyonlara katılım sağlanmış ama meclise katılım imkânı tanınmamıştır.

Yeni Yasada meclise sivil katılım yolu ancak Kent Konseyleri ile mümkündür. Çünkü 76. maddedeki düzenlemeye göre "Kent konseyinde oluşturulan görüşler belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir."

Meclisler ve siyasi partiler

Ülkemizde bağımsız olarak meclis üyesi seçilmek en azından büyük nüfusa sahip yerler için mümkün değildir. Bu sebeple meclis üyeleri bir partinin listesinden girmektedir. Partilerin meclis üyeleri de mecliste o partinin grubunu oluşturmaktadır. Parti grupları ise mecliste görüşülecek bir konu hakkında grup kararı alabilmektedir ve grup kararına aykırı davranışlar ise ihraç gerekçesi olmaktadır. Bu durum da bazen meclis üyelerinin kendi iradeleri ile hareket etmelerini sınırlandırmaktadır.

Değerlendirme

Yazımızın başında da belirttiğimiz gibi ülkemizde belediyelerde başkanlık sistemi geçerlidir ve başkan çok güçlüdür. Bu belediye idaresinin hızlı hareket etmesine, kararların hızlı alınmasına ve dolayısıyla da daha etkin bir idareye imkân sağlamaktadır. Belediye idaresinin tamamen meclis denetimine girmesi durumunda ise meclis içi sürtüşmeler sebebi ile karar mekanizmaları yavaş işleyecek ve kente hizmet aksayacaktır. Bu sebeptendir ki, "Güçlü Başkanlık" sistemi yararlıdır ancak meclisin belediye karar ve uygulamaları üzerindeki denetimi artırılmalı ve meclis kent halkı adına denetim işlevini yürütmeli;

sadece stratejik konularda karar mekanizması olarak görev yapmalıdır.

Belediye meclislerinde siyasi karar alınması yasaksa da meclis üyeleri siyasi kimliğe sahiptir ve bu da meclisteki görüşmelerin siyasetin etki alanında cereyan etmesine yol açmaktadır. Kısır siyasi çekişmelerin kimseye faydası olmayacaktır. Meclisin kısır siyasi çekişmelerin odağı haline gelmesini engellemenin yolu ise değerlendirmeleri kent halkının önünde yapmalarını sağlamaktır. Gelişen teknoloji bu tür toplantıların naklen yayınlanmasını (internet veya yerel televizyonlar aracılığı ile) mümkün kılmaktadır.

Meclis görüşmelerinin halkın gözü önünde cereyan etmesi hem meclis üyelerini daha dikkatli olmaya sevk edecek ve hem de meclis üyeliğinin itibarını artıracaktır. Meclislerin güçlendirilmesinin ilk şartı da itibarlarının artırılmasıdır.

Mart 2007

KENTSEL GELİŞİMDE YENİ AÇILIMLAR

Günümüz dünyasında küreselleşme ile birlikte yerelleşmenin önem kazandığı, kentlerin stratejik önemlerinin arttığı ve bunun tabii sonucu olarak kent yönetimlerinin bu süreçte beklenen gelişmeyi sağlayabilecek bir donanım ve vizyona sahip olması gerektiği ortak kanaattir. Ancak bu kanaatin alışkanlıkların değişmesini sağladığını, toplumsal refleksin bu değişimlere uyum gösterdiğini söylemek mümkün değildir. Eski alışkanlıkları koruyarak yeni bir vizyon ve yöntemle çalışmak da adeta imkansızlaşmaktadır.

Yerelleşme ve kentsel rekabetin önem kazanması sürecinde sağlıklı ve sürdürülebilir kentleşme için kent yönetimlerinin daha sağlıklı düşünmesi, daha hızlı karar vermesi, uygulamalarda kararlı davranması gerekmektedir. Bu gün gelişim yönünde önemli mesafeler kat etmiş, diğer kentlere örnek gösterilen başarılar incelendiğinde bunun temelinde toplumsal konsensüsün varlığı görülmektedir. Toplum, kamu yararı odaklı her türlü cesur girişimi destekleyebilmekte, bu cesur girişimde bulunanları destekleyerek açılımların gerçekleşmesine imkan veren ortamı oluşturmaktadır.

Ülkemizde yerel yönetimler kapsamında yeniden tasarlanarak yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediye Kanunu belediyelerimize kentsel gelişimi sağlamak için önemli imkanlar sunmak-

tadır. Bu imkanların içinde en önemlilerinden birisi de Kanunun 15. maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan şu düzenlemedir:

"İl sınırları içinde büyükşehir belediyeleri, belediye ve mücavir alan sınırları içinde il belediyeleri ile nüfusu 10.000'i geçen belediyeler, meclis kararıyla; turizm, sağlık, sanayi ve ticaret yatırımlarının ve eğitim kurumlarının su, termal su, kanalizasyon, doğal gaz, yol ve aydınlatma gibi alt yapı çalışmalarını faiz almaksızın on yıla kadar geri ödemeli veya ücretsiz olarak yapabilir veya yaptırabilir, bunun karşılığında yapılan tesislere ortak olabilir; sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve turizmi geliştirecek projelere İçişleri Bakanlığının onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı dışında kullanılmamak kaydıyla arsa tahsis edebilir."

Bu düzenleme ile belediyelerin yatırımcıları kentlerine çekebilmeleri için onlara ciddi teşvik sağlamalarına izin verilmektedir. Gelişmiş ülkelere baktığımızda bu tür teşviklerin yerel idareler tarafından cesurca uygulandığını görmekteyiz.

Pendik Belediyesi yayınları arasında yer alan "Pendik Yerel Kalkınma Platformu" isimli kitapçıkta Ali Bayramoğlu'ndan MÜSİAD Başkanlığı yaptığı dönemle ilgili aktarılan bir anekdot var. Bayramoğlu diyor ki;

"Mahalli İdareler iş alemini yumurtlayan güzel bir tavuk olarak görüyor. Sürekli kendisine kaynak veren, tepesine vurduğunda ruhsat arası alan, yeri geldiğinde cezayı basan, iş yapmadan önce arsayı ona en yüksek fiyatla satabilen, arsayı sattıktan sonra emlak vergisi ile, para ihtiyacı olduğunda ise cezalarla ondan sürekli kaynak sağlayan yumurtlayan bir tavuk gibi görüyor. Bu yanlış bir uygulama.

1991 senesinde 51 iş adamı ile Hannover Fuarına gittik. O gezide Hannover Ticaret Odası'nda bir toplantı yapmıştık. Aachen Belediye Başkanı da toplantımıza katılmıştı. Aachen bölgesini bilmeyenler için söyleyeyim; Hollanda, Belçika ve Almanya'nın hududunda merkezi bir bölgedir. Çok büyük bir organize sanayi bölgesi ve normal sanayi siteleri olan bir yerdir.

Aachen Belediye Başkanı dedi ki: 'Biz Türklere iç içe yaşayan bir ülkeyiz. Dolayısıyla Türk sanayici ve işadamları bize gelsin. Arsanız bedava, alt yapınız hazır, elektriğiniz, suyunuz, neyiniz varsa hepsi oraya çekilmiş durumda. Yeter ki gelin buraya yatırım yapın.'

Almanya gibi gelişmiş bir ülkede bile yerel yönetimler sırf yatırım çekebilmek için önemli teşvikler sunmaya devam etmektedir. 5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre de belediyelerimizin bu tür destekler vermesi için gerekli yasal zemin oluşturulmuştur. Ama burada dürüst bir biçimde kendimize şu soruyu sormalıyız. "Eğer benim belediyem kendimize yatırım yapması için bir girişimciye ücretsiz olarak arsa tahsis etse, tahsisle de yetinmeyerek bu işyerinin su, termal su, kanalizasyon, doğal gaz, yol ve aydınlatma gibi alt yapı çalışmalarını ücretsiz olarak yapsa tepkimiz ne olurdu?"

Yaşadığımız tecrübelerden hareketle şunu tahmin etmemiz çok kolay olurdu. Gazete manşetlerinde "büyük peşkeş", "Bu kadarına da pes doğrusu", "Başkan; kimin malını kime veriyorsun?" Gazetelerin yorum sayfalarında da "halkımız yoksulluk içinde kıvrılırken, bu yoksul halkın oyları ile iktidar olan belediye yönetiminin zenginlere kent kaynaklarını peşkeş çektiği, bilmem ne kadar değerinde olan arsanın nasıl peşkeş çekildiği" ve benzeri yazılar yer alırdı. Hatta dedikoduyu çok sevdiğimiz için ve basın da tiraj artırabilmek için bu yatırımcı şirketin sahipleri ile belediye yönetimi arasında nasıl bir ilişki olduğuna dair onlarca iftira yer alırdı.

Böyle bir teşvik verecek olan belediye idaresi muhalefet tarafından yargısız infaza tabi tutulur, kendi partisi içinde muhaliflerinin her türlü yıpratma kampanyalarına maruz kalır ve garibim kendisini müdafaa edecek yiğit bir ses duymadan istifa etmeye mecbur olurdu.

Peki ama yapılanlar mevzuata uygun olduğuna, kent yönetimi açısından doğru bir uygulama olduğuna, gelişmiş ülkelerde bile bu tür teşvikler söz konusu olduğuna göre bizde niye böyle bir karalama kampanyasına başlanır? Bu tür cesur girişimleri

yapmaya kalkacak olanları yaptıklarına pişman edeceksek, kim bu kentlerin gelişimi için gerekli açılımları sağlayabilir? Binlerce gencimize iş nasıl bulunur?

Artık değişmemiz lazım. Eğer bu değişimi gerçekleştiremez isek; biz yerimizde sayarken başkalarının başarıları karşısında idarecilerimizi eleştirmeye hakkımız yoktur.

Sırf kısır politik çekişmeler uğruna, iktidar hırsına kapılarak güzel girişimlere karşı linç kampanyası yürütenler ve bu kampanya karşısında kendinden geçmişçesine çılgınca alkış tutanlar bilmelidir ki; linç etmeye kalktıkları belediye yönetimi değil; bu kentin geleceğidir.

Gelin; linç meraklılarına alkış tutacağımıza, bu vatan için, bu toprak için, bu millet için, gelecek nesillerimiz için taş üstüne taş koyanları alkışlayalım.

Nisan 2007

RÖPORTAJ

DEĞİŞİMİN BİR ADI DA GELİŞİM

-Sayın Başkan; Manisa Belediye Başkanı olarak hizmette üç yılı geride bıraktınız. Bu süre zarfında hizmet politikalarınızda temel yaklaşımınız ne olmuştur?

-Yaptığımız bütün çalışmalarda hareket noktamız Manisalıların Manisa belediyesinden en kaliteli hizmeti almasını sağlamaktı. 21. yüzyıla girdiğimiz teknolojinin artık hayatımızın her yerine girdiği günümüzde, yerel yönetimlerde bir değişim süreci yaşıyor. Bu değişimin bir adı da gelişim. Her geçen gün gerek kişisel gerekse de kurumsal anlamda gelişmek ve değişimi yakalamak zorundayız. Bu yüzden Manisa'mızın değişimi ve gelişimi yakalaması için planlı bir çalışma sistemini hayata geçirmemiz gerekiyordu ki, bunu yaptık.

Günümüzde kamu yönetimlerinin artık bürokratik işlemler içinde yoğunlaşmış, halkın talep ve şikâyetlerini, kentin gelişimini değil de iş ve işlemlerle ilgili prosedüre uygunluğu esas almış yönetim anlayışı terk edilmektedir. Bunun yerine kentin ve kentlilerin önceliklerini esas alan, konu ile ilgili tüm tarafların görüş ve önerilerini alarak bir uzlaşma oluşturmaya dayalı, kamu kaynaklarının etkin, verimli biçimde kullanılması ve hizmette kalitenin artırılmasına odaklanmış, şeffaf ve hesap

verebilir bir kamu yönetimi anlayışına geçilmektedir.

Manisa Belediyesi olarak göreve geldiğimiz ilk günden beri bu anlayış çerçevesinde hizmet etmenin gayreti içerisinde bulunduk ve geriye dönüp baktığımızda güzel gelişmelere imza atmış olduğumuzu görüyoruz. Belediyeciliği makyaj ve gösteriş için yapmadık. Öncelikli çalışmalarımız alt yapı oldu. Tüm şehrimizde alt yapı çalışmalarını tamamlamak üzereyiz. Altyapı çalışmalarını bir belediyenin en zor yaptığı çalışmalardır. Biz her şeyi göz önüne alarak bu çalışmaların tamamlanması gerektiğini bildiğimiz için halkımızın daha iyi ortamlarda yaşaması için bu çalışmalara büyük önem vermekteyiz.

-Göreve geldiğinizde Manisa'nın acil sorunları nelerdi? Bu alanda neler yaptınız?

Manisa'nın en büyük sıkıntılarının birisi mezbaha sorunu ydu. Sofralarınızda yediğimiz etlerin Manisa'ya çok sağlıksız şartlarda getirildiğini öğrendik. Bu konuda da ne gerekiyorsa yaptık. Ticaret borsamızla işbirliği içerisinde Canlı Hayvan Pazarı ve Mezbaha Tesisi projemizin startını verdik. Canlı Hayvan Pazarı ve Mezbaha inşaatı sona erdi ve kullanılmaya başlandı. Böylece Manisalıların sağlıklı ve temiz bir ortamda hazırlanan etleri yemelerini sağladık.

Toplu konutla ilgili ciddi çalışmalarımız oldu. TOKİ ile işbirliği içerisinde 416 konutu bir yıl gibi kısa bir sürede bitirip hak sahiplerine teslim ettik. Bir yandan 544 konutluk 2. toplu konut inşaatımızın çalışmaları büyük bir süratle devam ediyor. Bu konutları yılbaşında teslim etmeyi planlıyoruz. Böylece 3 yıllık kısa bir süre içerisinde tam 1000 konutu Manisa'ya kazandırmış olacaktır. Ayrıca 3. etap olarak 708 konutluk proje de inşa edilecektir. Bunun yanı sıra Akgedik Havzasında 4.000 konutluk bir uydu kent projesi daha başlatıyoruz. Arazi devir çalışmaları süren ve mimari projesi tamamlanma aşamasına gelen bu proje de yakın tarihte başlayacaktır.

Hükümet meydanında yeraltında 2 katlı olarak yaptığımız 350 araçlık otoparkımız hizmete girdi. Özellikle bu bölgede trafiği ciddi anlamda rahatlatmıştır. Önümüzdeki günlerde

subay lojmanları otoparkı için çalışmalara start vereceğiz. 300 araçlık bu otoparkı, 2007 yılı içinde faaliyete sunmayı hedefliyoruz. Bu arada ada içi otopark uygulamalarımızla kent içinde biraz rahatlama zaten sağlamıştık. Manisa'nın çeşitli mahallerinde bulunan ada içi otoparklar bir plan dahilinde yeniden düzenlendi. Atıl durumda bulunan ada içi otoparklar bazı yerlerde çöplük olarak bazı yerlerde ise tinercilerin mekânı olarak kullanılıyordu. Manisa Belediyesinin yaptığı çalışmayla Manisa Merkezindeki 43 ada içi otopark yeniden düzenlendi. Bordür taşı döşenen ada içi otoparklar sayesinde yaklaşık 1500 araçlık kapasite sağlandı.

Şehir içi trafiği önemli ölçüde rahatlatacak olan YSE Köprülü Kavşak Projesinin yapım ihalesi de bu yıl içinde gerçekleşecektir. Bu proje sayesinde düzenli kentleşme-sistemli trafik hedefimize büyük ölçüde yaklaşmış olacağız.

Park sorununun çözümünde gerçekleştirdiğimiz başarılı uygulamalardan birisi de Kamyon Tır Parkı ve Sosyal Tesisleridir. Manisa'da şehir içerisinde park eden kamyon ve tırların düzenli bir yerde bulunması ve trafiğin olumsuz yönde etkilenmemesi amacıyla kamyon tır parkı ve sosyal tesislerini yaklaşık 9 ay süren bir çalışma sonrasında tamamlayarak kamyoncu esnafının hizmetine sunduk.. Kamyon Tır Parkı ve Sosyal Tesisleri açık park alanında 500 adet kamyon veya 350 adet tır aynı anda park edebilmektedir.

Manisa'nın en önemli problemlerinden biriside hava kirliliği sorunuydu. Göreve gelir gelmez bu konu en önemli önceliğimiz oldu. Enerji piyasası düzenleme kuruluna defalarca gittik. Bu ihalenin bir an önce yapılmasını ve çalışmalara başlanmasını talep ettik. Nitekim TBMM Başkanımız Sayın Bülent Arınç ve Milletvekillerimizin gayretiyle doğalgaz ihalesi 2005 yılı içinde yapıldı. 2006 Nisan ayında çalışmalar başladı. 1 Kasım 2006 tarihinden itibaren Laleli Bölgesi'nde ilk doğalgazı verdik. Önümüzdeki günlerde şehir içinde de doğalgaz hattı geçen her yerde doğalgaz servisi yapacağız. Beyaz Masamız ve yüklenici firmamız doğalgazla ilgili bilmek istediğiniz her soruya yanıt verebilecek durumdadır. Bu güne

kadar doğalgaz için 15 milyon Dolarlık yatırım yapıldı ve önümüzdeki üç sene içerisinde de Manisa'nın tamamı doğalgaza kavuşmuş olacak.

-Doğal gaz çalışmaları her kent için elbette çok önemli. Ancak bu yatırım sırasında tüm yollar kazıldığı için ciddi sıkıntılar da baş göstermektedir. Bu konuda Manisa'da yaşanan süreç nedir?

- Doğalgaz çalışmaları nedeniyle Manisa'mızın bazı cadde ve sokaklarının asfaltları bozuldu. Fakat takdir edersiniz ki; böyle-sine büyük bir projeyi hayata geçirirken, bir takım sıkıntının olması, gayet normaldir. Bu konuda Manisalılardan anlayış bekliyoruz. İnşallah şehir içindeki doğalgaz altyapı çalışmalarını en kısa sürede bitirip, şehrimizi kaldırım taşından asfaltına kadar yeniden en ince ayrıntısına kadar döşeyeceğiz. Bu konuda özellikle kent merkezimizde yaşanan sıkıntı daha fazladır. Ancak biz de belediye olarak önümüzdeki süreçte yatırım ağırlığımızı bu yolların yeniden yapım ve bakımına vereceğiz.

Manisa'da asfalt çalışmalarında önceki dönemlere göre çok ciddi artış vardır. 2002-2003 yıllarında ortalama 34-35 bin ton asfalt dökülürken 2004-2006 yıllarında ortalama 92 bin ton asfalt dökülmüştür.

-Manisa denilince akla Spil Dağı geliyor. Spil ile ilgili girişimleriniz var mı?

-Manisa için Spil Dağı'nın ayrı ve özel bir konumu bulunmaktadır. Tarihi ve doğal güzellikleri ile ülkemizin ender mekanlarından olan Spil Dağı, etkin değerlendirilebilmesi durumunda hem Manisa ve hem de ülkemiz açısından önemli bir ekonomik katkı üreten alan haline getirilebilir. Bunun sağlanabilmesi için belediyemiz öncülüğünde bir dizi çalışma yapılmıştır. Haziran ve Temmuz 2006 tarihlerinde "Spil Geleceğini Arıyor" adlı arama konferansları düzenlenmiştir. Belediye, Valilik, Meslek Teşekkülleri, Sivil Toplum Örgütleri, Üniversite temsilcileri ve uzmanlardan oluşan grup konuyu değerlendirmiş ve Spil Dağı ile ilgili olarak izlenmesi gereken politikaları belirlemiştir.

Mevlana'dan başlayıp Spil'in zirvesine ulaşacak olan teleferik projesi ve bu proje kapsamında inşa edilecek 200 yataklı otel ile Spil turizm potansiyelini harekete geçirecektir. 2008 yılında özel sektör desteği ile gerçekleştirilecek Spil'in gelişimi için önemlidir.

-Manisa'da bir dönemler en çok konuşulan konulardan birisi de Sümerbank Tesislerinin satın alınması oldu. Bu konuyu biraz açar mısınız?

Manisa Sümerbank Pamuklu Mensucat AŞ. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nca satışa çıkarıldı. Bu yerin Manisa için önemi büyüktü. Benzer bir özelleştirme girişimi Ege'nin en büyük illerinden Denizli'de de gerçekleştirildi. Ancak onlar Sümerbank'ı dışarıdan gelen bir şirkete kaptırdılar. Biz ise 47 Manisalı işadammının yanı sıra Özel İdare, Belediye, Ticaret ve Sanayi Odası, Esnaf ve Sanatkarlar Odalar Birliği, Ticaret Borsası, Ziraat Odası ile birlikte kurduğumuz Ortak Girişim AŞ adına Sümerbank'ı Özelleştirme İdaresi'nden satın aldık. Bu çok büyük bir başarıdır. Bu başarı bizim artık Denizli'yi geçtiğimizi ve İzmir'le yarıştığımızı gösteriyor.

Bu girişim aslında aynı zamanda yerel kalkınma için başarılı bir örnek teşkil etmektedir. Çünkü Manisa'nın yerel aktörleri bir araya gelmiş ve özelleştirme kapsamında satışa sunulan bu tesisi alarak yine Manisa'nın kazanmasını sağlamıştır.

-Yerel kalkınmadan söz açılmışken, Manisa yatırımcı için cazip bir yer midir?

-Bu sorunun cevabı elbette ki "Evet"dir. Bakın, dünyaca ünlü İngiliz Financial Times grubuna bağlı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Dergisi, Avrupa şehirleri arasında düzenlediği proje yarışmasında Manisa'yı "Doğrudan yatırım için Avrupa'daki en uygun yer' olarak seçti. Bosch, Merloni, Davidoff, Imperial Tabacco gibi dünyaca ünlü markaların yatırım yaptığı Manisa, dünya devlerinin tercihi olduğunu kanıtladı. Ucuz arsa ve ulaşım kolaylıkları ile son zamanlarda adeta bir yatırım üssü haline gelen Manisa, uluslararası ekonomi dergisi FDI'nın tarafından yatırım yapılabilir kentler arasında en ideal şehir seçildi.

-Sayın başkan; belediyeçilik uygulamalarınızın sosyal boyutları nedir?

-İnancımız gereği bizler "Komşusu aç iken tok yatan bizden değildir" anlayışını benimsemiş insanlarız. İşte bunun gereği olarak Manisa Belediyesi aşevini hizmete soktuk. İlk açıldığında 250 kişiye hizmet veren aşevimiz bugün 2000 kişiye hizmet veriyor. Manisa da muhtaç 2000 kişinin evine kadar 3 çeşit yemek servisi yapıyoruz. Bu rakamı talebe göre artırıyoruz. Bu da bizim ilklerimizden biridir.

Cenaze hizmetlerinde bitmek bilmeyen prosedürler yine bizim dönemimizde sona erdi. Vatandaşımızın o acı gününde belediye olarak bütün imkanlarımızla yanında oluyoruz. Bir telefonla araç hizmetinden mezar yerinin kazılmasına kadar bütün hizmetler çok hızlı bir şekilde yerine getiriliyor.

Sosyal belediyeçilik elbette sadece yardım demek değildir. İnsanlarımızın sağlıklı sosyal ortamlarda yaşamasını temin de sosyal belediyeçilik gereğidir. Yine dönemimiz de çocuklarımızın oyun oynayacağı park ve bahçelerin düzenlenmesi ile ilgili çalışmalar yaptık. Oyun oynayacak yer bulamayan çocuklarımız için 30 mahallede 30 park yeri hazırladık, yeni oyuncakları yerleştirdik. Çocuklarımızı sevindirdik. Merkez Efendi Parkı, Mesir Parkı, Cemal Ergün parkı ve Nail Ergün parkını hizmete sunduk. Bu yılda yine tespit ettiğimiz 40 ayrı noktaya oturma grubu kuruyoruz.

-Sayın başkan; isterseniz biraz da belediyenin içerisine girelim. Az önce yeni kamu yönetiminden, kaynakların etkili ve verimli kullanılmasından, kaliteli hizmetten bahsettiniz. Belediyenizde bu alanda ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

-Belediyemizde Toplam Kalite Yönetimi, ISO 9001, Stratejik Planlama, Performans Programı gibi bir dizi yönetim tekniğinin uygulanması 2 yıla yakın zamandır devam etmektedir.

Beş yıllık stratejik Planımızı ve performans programımızı hazırladık. Norm Kadro çalışmamız yapıldı. Belediyemizde tüm

kademe ve kadroların görev, yetki ve sorumlulukları belirlendi. Tüm iş süreçlerinin tespiti yapıldı. Bu süreçlerde iyileştirme çalışmalarımız devam etmektedir.

Sorun arama toplantıları, Beyin Fırtınası, Kalite Çemberleri gibi çalışmalarımız devam etmektedir. Yakın bir gelecekte bu çalışmalarımızı ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi Belgesi olarak taçlandırmayı düşünüyoruz.

Bu çalışmalar neticesinde belediyemiz birimleri ve kadroları arasında ekip ruhu ile çalışma gayretlerinde belirgin bir gelişme gözlemliyoruz. Artık sorunlar sumen altı edilmiyor, birimler birbiri ile yetki kavgasına girmiyor. Mazeret üretmek değil çözüm üretmek anlayışı ile hareket ediliyor.

-Sayın başkan, son olarak kent güvenliği ile ilgili bilgi almak istiyorum. Özellikle büyük kentlerde kent güvenliği önemli problemler arasında yer almaktadır. Manisa'da durum nedir?

-Manisa'da kent güvenliği kritik bir tehlike arz etmemektedir. Ancak bazı mahallelerimizde aydınlatma yetersizliğinden kaynaklanan güvenlik sorunları dile getirilmektedir. Belediye olarak ilgili kurumlarla görüşerek bu sorunun da en kısa sürede çözülmesi için çalışmalarımız devam etmektedir.

-Dergimizle ilgili değerlendirmeleriniz nelerdir?

-Yerel Siyaset Dergisi ülkemizde önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Her şeyden öce yereli sadece belediyelerle sınırlı görmemekte, siyasetin her alanında yerel aktörlerin güçlenmesi misyonu ile hareket etmektedir. Akademik yazıların yanı sıra uygulayıcıların da yazılarına yer vererek teori-uygulama entegrasyonuna katkı sağlamaktadır. Bu açıdan gerekli ve önemli bir hizmeti görmektedir. Umarım ki daha güçlü olarak yayın hayatına devam eder.

Mayıs 2007

KENT HUKUKU VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLEŞME

Hukuk kelimesi, Türk Dil Kurumu'na göre; "Toplumu düzenleyen ve devletin yaptırım gücünü belirleyen yasaların bütünü" anlamına gelmektedir. Hukuk, Arapça "Hak" kelimesinden gelir ve hak kelimesinin çoğuludur. Dolayısıyla hukuk, karşılıklı hakları düzenleyen bir kavramdır. Bu tanımdan sonra "Kent Hukuku"nun bir tanımını yapacak olursak, onu da "kent, kentlinin ve kentteki kurumların birbirlerine karşı hak ve yükümlülüklerini belirleyen düzenlemelerdir" biçiminde bir ifade kullanabiliriz.

Sürdürülebilir kentleşme; çevreye, doğaya en az zararın verileceği biçimde kentlerin gelişiminin ve devamlılığının sağlanmasını içeren bir tanımlamadır. Bilindiği gibi sürdürülebilirlik kavramı, sürdürülebilir kalkınma kavramı ile gündeme gelmiştir ve sürdürülebilir kalkınma, insan ile doğa arasında denge kurarak doğal kaynakları tüketmeden, gelecek nesillerin ihtiyaçlarının karşılanmasına ve kalkınmasına imkan verecek şekilde bugünün ve geleceğin yaşamını ve kalkınmasını programlama anlamını taşımaktadır. Sürdürülebilir kalkınma sosyal, ekolojik, ekonomik, mekansal ve kültürel boyutları olan bir kavramdır.

İnsan ile doğa arasında dengeli bir gelişmenin sağlanması, bu günkü kuşakların gelecek kuşaklara karşı sorumluluğu, tahrip edilmemiş bir doğaya sahip olmam bu günkü ve gelecek kuşakların da en tabii hakkıdır. Bu hakların korunması ve sorumlulukların yerine getirilmesi çerçevesinde olaya baktığımızda sürdürülebilir kentleşme için bir kent hukukuna ihtiyaç olduğu görülmektedir.

Kent hukuku kapsamında birçok yasal düzenleme söz konusudur. Bunların başında da imar ile ilgili düzenlemeler ile kent sosyo-ekonomik yaşamına ilişkin hukuki düzenlemeler yer almaktadır. Ancak, bunlardan daha kapsamlı olarak uluslar arası bazı düzenlemeler de söz konusudur. Avrupa Kentsel Şartı bu düzenlemelerin en bilinenleridir. Bu şartta ideal kent tanımı yapılmıştır. Bu tanıma göre; İdeal kent: kentli haklarını koruyarak; en iyi yaşam koşullarını sağlayarak; halkına iyi bir yaşam biçimi sunarak; değerini orada yaşayan, ziyaret eden, çalışan ve ticaret yapan, eğlence, kültür ve bilgiyi orada arayan ve eğitim görenlerden alarak; birçok sektör ve aktiviteyi (trafik, yaşam, çalışma, dinlenme gereksinimleri) bir arada uyum içinde barındıran yaşam yeridir.

Bir kent, aynı zamanda modern gelişmeyle tarihi mirasını korunması arasında dengeyi kurmalı, eskiyi tahrip etmeden yenile bütünlüştürmeli ve sürdürülebilir kalkınma ilkelerini sağlayabilmelidir. Geçmiş olmayan bir kent, hafızasını yitirmiş bir insana benzer. Kent dokuları, yapılar, ağaçlar, kiliseler, kütüphaneler, insanların kentlerdeki yaşamışlıklarının, çalışmışlıklarının ve kişisel tarihlerinin izleridir. Bunlar, geçmişin mirası olup, insanların fani yaşamda kalıcılık duygusuyla geleceğe hazırlanmalarını sağlar."

Böyle bir kenti oluşturmak, muhafaza etmek ve geliştirmek bu günkü nesiller ve gelecek nesiller için elbette gereklidir. Ancak bu gerekliliğin yerine getirilmesi için öncelikle herkesin hak ve sorumluluklarının bilincinde olması gerekmektedir.

Avrupa Kentsel Şartı aynı zamanda kentli haklarını açıklayan bir deklarasyon içermektedir. Bu deklarasyona göre;

"Aşağıda belirtilen hakların gerçekleşmesi fertlerin, dayanışma ve sorumlu hemşehriliğe ilişkin eşit yükümlülükleri kabul etmesine bağlıdır. Avrupa yerleşimlerinde yaşayan kent sakinleri şu haklara sahiptir:

1. GÜVENLİK:

Mümkün olduğunca suç, şiddet ve yasa dışı olaylardan arındırılmış emin ve güvenli bir kent;

2. KİRLETİLMEMİŞ, SAĞLIKLI BİR ÇEVRE:

Hava, gürültü, su ve toprak kirliliği olmayan, doğası ve doğal kaynakları korunan bir çevre;

3. İSTİHDAM:

Yeterli istihdam olanaklarının yaratılarak, ekonomik kalkınmadan pay alabilme şansının ve kişisel ekonomik özgürlüklerin sağlanması;

4. KONUT:

Mahremiyet ve dokunulmazlığının garanti edildiği, sağlıklı, satın alınabilir, yeterli konut stokunun sağlanması;

5. DOLAŞIM:

Toplu taşıma, özel arabalar, yayalar ve bisikletliler gibi tüm yol kullanıcıları arasında, birbirinin hareket kabiliyetini ve dolaşım özgürlüğünü kısıtlamayan uyumlu bir düzenin sağlanması;

6. SAĞLIK:

Beden ve ruh sağlığının korunmasına yardımcı çevrenin ve koşulların sağlanması;

7. SPOR VE DİNLENCE:

Yaş, yetenek ve gelir durumu ne olursa olsun, her birey için, spor ve boş vakitlerini değerlendirebileceği olanakların sağlanması;

8. KÜLTÜRLER ARASI KAYNAŞMA:

Geçmişten günümüze, farklı kültürel ve etnik yapıları barındıran toplulukların barış içinde yaşamalarının sağlanması;

10. KALİTELİ BİR MİMARİ VE FİZİKSEL ÇEVRE:

Tarihi yapı mirasının duyarlı bir biçimde restorasyonu ve nitelikli çağdaş mimarinin uygulanmasıyla, uyumlu ve güzel fiziksel mekanların yaratılması;

11. İŞLEVLERİN UYUMU:

Yaşama, çalışma, seyahat işlevleri ve sosyal aktivitelerin olabildiğince birbiriyle ilintili olmasının sağlanması;

12. KATILIM:

Çoğulcu demokrasilerde; kurum ve kuruluşlar arasındaki dayanışmanın esas olduğu kent yönetimlerinde; gereksiz bürokrasiden arındırma, yardımlaşma ve bilgilendirme ilkelerinin sağlanması;

13. EKONOMİK KALKINMA:

Kararlı ve aydın yapıdaki tüm yerel yönetimlerin, doğrudan veya dolaylı olarak ekonomik kalkınmaya katkı konusunda sorumluluk sahibi olması;

14. SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA:

Yerel yönetimlerce ekonomik kalkınma ile çevrenin korunması ilkeleri arasında uzlaşmanın sağlanması;

15. MAL VE HİZMETLER:

Erişilebilir, kapsamlı, kaliteli mal ve hizmet sunumunun yerel yönetimi, özel sektör ya da her ikisinin ortaklığıyla sağlanması;

16. DOĞAL ZENGİNLİKLER VE KAYNAKLAR:

Yerel doğal kaynak ve değerlerin; yerel yönetimlerce, akılcı, dikkatli, verimli ve adil bir biçimde, beldede yaşayanların yarar gözetilerek, korunması ve idaresi;

17. KİŞİSEL BÜTÜNLÜK:

Bireyin sosyal, kültürel, ahlaki ve ruhsal gelişimine, kişisel refahına yönelik kentsel koşulların oluşturulması;

18. BELEDİYELERARASI İŞBİRLİĞİ:

Kişilerin yaşadıkları beldenin, beldeler arası ya da uluslararası ilişkilerine doğrudan katılma konusunda özgür olmaları ve özendirilmeleri;

19. FİNANSAL YAPI VE MEKANİZMALAR:

Bu deklarasyonda tanımlanan hakların sağlanması için, gerekli mali kaynakları bulma konusunda yerel yönetimlerin yetkili kılınması;

20. EŞİTLİK:

Yerel yönetimlerin; tüm bu hakları bütün bireylere cinsiyet, yaş, köken, inanç, sosyal, ekonomik ve politik ayırım gözetmeden, fiziksel veya zihinsel özürlerine bakılmadan; eşit olarak sunulmasını sağlamakta yükümlü olması."

Kentlerin ekolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan sürdürülebilirliği ancak bu hakların korunması ve şartta yer alan zorunlulukların yerine getirilmesi ile mümkündür. Mevcut yasal düzenlemeler kent hukuku disiplini içinde hazırlanmadığı için yetki karmaşasına yol açmaktadır. Her ne kadar 5393 sayılı belediye Kanunu'nun 15. maddesinin b bendine göre "Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek" yetki ve imtiyazı belediyelere tanınmış ise bile, bu yetersiz kalmaktadır. Çünkü yönetmelikler, konacak yasaklar ve cezalar kanunlara uygun olmalıdır ama burada kent hukuku çerçevesinde ele alınabilecek bir kanun bulunmamaktadır.

Kentlerimizin sürdürülebilir kalkınmasını sağlamak, kentlilerin ve kent yöneticilerinin karşılıklı hak ve yükümlülüklerinin çerçevesini ortaya koyacak bir kanuna ihtiyaç bulunmaktadır. Hukukun olmadığı yerde düzensizlik vardır.

Düzensizlik ise kaosu doğurur ve bu gün ülkemizde kentlerin çarpık gelişmesinin en büyük müsebbibi de bu kaos ortamıdır.

Haziran 2007

